

Klauzulę wykonalności nadano

w dniu 20.11.2020r. na pkt I ppkt3 i III

na wniosek pełn. wierz. /K. 991/

adw. P. B.

Na zarządzenie Sędziego

z up. Kierownika Sekretariatu

Starszy Sekretarz Sądowy

J.Guzowska-Dereń

Klauzulę wykonalności nadano

w dniu 20.11.2020 r. na pkt I ppkt 2 i II

na wniosek pełn. wierz. /K. 989/

r.pr. R. G..

Na zarządzenie Sędziego

z up. Kierownika Sekretariatu

Starszy Sekretarz Sądowy

J.Guzowska-Dereń

Sygn. akt I ACa 812/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2020 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Halina Zarzeczna
Sędziowie:	SSA Krzysztof Górski (sprawozdawca) SSA Leon Miroszewski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, w dniu 29 września 2020 roku, w Szczecinie,

sprawy z powództwa (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w (...)

przeciwko A. C. (1), A. C. (2)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 27 lipca 2018 roku,

sygn. akt I C 543/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. oddala powództwo w całości;

2. zasądza od powoda (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w (...) na rzecz pozwanej A. C. (1) kwotę 8784 zł (ośmiu tysięcy siedmiuset osiemdziesięciu czterech złotych) tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu;

3. zasądza od powoda (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w (...) na rzecz pozwanego A. C. (2) kwotę 8784 zł (ośmiu tysięcy siedmiuset osiemdziesięciu czterech złotych) tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu;

II. zasądza od powoda (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w (...) na rzecz pozwanej A. C. (1) kwotę 6588 zł (sześciu tysięcy pięciuset osiemdziesięciu ośmiu złotych) tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym;

III. zasądza od powoda (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w (...) na rzecz pozwanego A. C. (2) kwotę 6588 zł (sześciu tysięcy pięciuset osiemdziesięciu ośmiu złotych) tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Krzysztof Górski Halina Zarzeczna Leon Miroszewski

I ACa 812/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 marca 2016 roku powódka (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosła w elektronicznym postępowaniu upominawczym pozew o solidarne zasądzenie na jej rzecz od pozwanych A. C. (1) i A. C. (2) kwoty 656.833,62 zł z odsetkami ustawowymi od 7 marca 2015 roku do dnia zapłaty, a nadto o zasądzenie zwrotu kosztów sądowych w wysokości 8.211,00 zł, zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz pozostałych kosztów w wysokości 82,11 zł.

Powódka w uzasadnieniu podała, że wierzytelność dochodzona od pozwanych solidarnie wynika z umowy o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 2 marca 2007 roku. Na podstawie ww. umowy poprzednik prawny powódki zobowiązał się do udzielenia pozwany solidarnie kredytu. Pozwani nie wywiązali się należycie ze swoich zobowiązań, w związku z czym po ich stronie powstało wymagalne zadłużenie względem wierzyciela. Powódka w dniu 19 października 2014 roku wypowiedziała umowę o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 2 marca 2007 r. wzywając jednocześnie pozwanych solidarnie do zapłaty wszystkich należności. W związku z powyższym powódka w dniu 6 marca 2015 roku sporządziła wyciąg z ksiąg banku będący podstawą roszczenia, wskazujący wysokość zobowiązań pozwanych solidarnie na kwotę 656.833,62 zł, na którą składa się należność główna i należności uboczne wskazane na wyciągu z ksiąg banku. Powódka podała, że wnosi dodatkowo o zasądzenie dalszych odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od dnia następnego po dniu wystawienia wyciągu z ksiąg banku tj. od dnia 7 marca 2015 r. do dnia zapłaty, obliczonych od kwoty należności głównej 656.833,62 zł. Podstawę prawną do żądania odsetek umownych stanowi art. 481 § 2 k.c. Powódka podniosła,

że w dniu 19.09.2011 r. utworzony został bank krajowy (...) SA, który wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki dotychczasowego wierzyciela tj. (...) Spółka Akcyjna Oddział w Polsce.

Sąd Rejonowy w Lublinie, rozpoznający sprawę pod sygnaturą VI Nc-e 421326/16, stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty, po czym postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2016 roku przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Szczecinie według właściwości ogólnej pozwanych.

W piśmie z 3 czerwca 2016 r. powódka wskazała, że wnosi o:

1. orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, że pozwani mają zapłacić na rzecz Powoda kwotę 656 833,62 zł (słownie: sześćset pięćdziesiąt sześć tysięcy osiemset trzydzieści trzy złote sześćdziesiąt dwa grosze), na którą składają się:

- 606.490,28 zł z tytułu kapitału kredytu,

- 6.910,63 zł z tytułu odsetek umownych, naliczonych zgodnie z Regulaminem od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 15/06/2014 r. do dnia rozwiązania Umowy, tj. do dnia 19/10/2014 r.,

- 330,36 zł z tytułu odsetek podwyższonych naliczonych zgodnie z Regulaminem od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 15/06/2014 r. do dnia rozwiązania Umowy, tj. do dnia 19/10/2014 r.,

- 43.102,35 zł z tytułu odsetek ustawowych naliczonych od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia następnego po dniu rozwiązania Umowy, tj. od dnia 20/10/2014 r. do dnia 31/12/2015 r. oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 01/01/2016 r. do dnia wystawienia wyciągu z ksiąg banku;

wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 656.833,62 zł naliczonymi od dnia następnego po dniu wystawienia wyciągu z ksiąg banku tj. od dnia 19 marca 2016 r. do dnia zapłaty;

2. zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 14.400 zł, opłaty manipulacyjnej w kwocie 82,11 zł oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa;

3. w przypadku wniesienia przez pozwanych sprzeciwu albo przekazania sprawy do rozpoznania w trybie zwykłym powódka wniosła o rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym na podstawie przepisu art. 486 § 1 k.p.c. oraz orzeczenie wyrokiem o roszczeniach jak w punktach 1 i 2.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że jej poprzednik prawny w dniu 2 marca 2007 roku zawarł z pozwanymi umowę o kredyt hipoteczny nr (...), następnie zmienioną aneksem nr (...) sporządzonym w dniu 05.12.2011 r., a zawartym w dniu 13.12.2011 r. Powódka podała, że pozwani nie wywiązywali się należycie ze swoich zobowiązań w związku z czym w dniu 12.09.2014 r. powódka przesłała do pozwanych wypowiedzenie umowy kredytu hipotecznego. W ocenie powódki, w związku z brakiem spłaty należności, przedmiotowa umowa uległa rozwiązaniu, a całe roszczenie stało się wymagalne.

Na skutek powyższego powódka w dniu 18.03.2016 r. sporządziła wyciąg z ksiąg bankowych (...) Bank (...) S. A. nr (...) będący podstawą roszczenia, wskazujący wysokość zobowiązań pozwanego na kwotę 656.833,62 zł, na którą składają się następujące należności:

1) 606.490,28 zł z tytułu kapitału kredytu,

2) 6.910,63 zł z tytułu odsetek umownych, naliczonych zgodnie z Regulaminem od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 15/06/2014 r. do dnia rozwiązania umowy, tj. do dnia 19/10/2014 r.,

3) 330,36 zł z tytułu odsetek podwyższonych naliczonych zgodnie z Regulaminem od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 15/06/2014 r. do dnia rozwiązania umowy, tj. do dnia 19/10/2014 r.,

4) 43.102,35 zł z tytułu odsetek ustawowych naliczonych od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia następnego po dniu rozwiązania umowy, tj. od dnia 20/10/2014 r. do dnia 31/12/2015 r. oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 01/01/2016 r. do dnia wystawienia wyciągu z ksiąg banku.

Roszczenie o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 656.833,62 zł według spółki znajduje oparcie w art. 481 § 1 i § 2 zd. 1 k.c. oraz art. 482 § 2 w zw. z art. 482 § 1 k.c. Powódka wniosła o zasądzenie ich od dnia następnego po dniu wystawienia wyciągu z ksiąg banku tj. od dnia 19 marca 2016 r. do dnia zapłaty. Z ostrożności procesowej, w przypadku gdyby Sąd uznał, że nie doszło do wypowiedzenia (a następnie do rozwiązania) przez powódkę umowy, spółka podniosła, że niniejszego pozwu stanowi wypowiedzenie tejże umowy zawartej z pozwanym. W takim przypadku podała, że wnosi o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na pozew z dnia 19 lipca 2016 roku pozwany A. C. (2) wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu pisma pozwany podniósł, że nie zgadza się z pozvem. Uważa, że został oszukany przez bank, gdyż umowa kredytu jest nieuczciwa. Wskazał, że chciałby unieważnić kredyt, albo przynajmniej rozliczyć go w sposób uczciwy. Zarzucił nadto, że kredyt nie został skutecznie wypowiedziany, zaś bank nie wykazał swoich roszczeń wobec niego. Zarzucił, że nie może być tak, że po zaciągnięciu kredytu w kwocie 400.000 zł i po jego częściowej spłacie, do zapłaty mu pozostało dużo więcej, niż w dacie zaciągnięcia kredytu. Wskazał, że zachowanie banku doprowadzi go do ruiny.

W odpowiedzi na pozew z dnia 27 października 2016 roku pozwana A. C. (1) wniosła o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu pisma pozwana podniosła, że nie zgadza się z pozvem. Wskazała, że roszczenie powódki nie zostało wykazane. W jej ocenie powódka wyliczyła swoje roszczenie w oparciu o abuzywne zapisy umowne dotyczące sposobu wyliczania wysokości raty kredytowej - nie wykazała więc roszczenia, ponieważ nie może powoływać się na bezskuteczne wobec pozwanej zapisy umowne. Pozwana podniosła również, że umowa kredytu jest sprzeczna między innymi z prawem bankowym i jako taka jest nieważna. Jej zdaniem bank nie ma prawa do naliczania odsetek od kwot uprzednio przez siebie zwaloryzowanych, a jedynie - ewentualnie - w oparciu o kwoty faktycznie przekazane kredytobiorcy. W jej ocenie nie doszło również do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu.

Pismem z dnia 18 kwietnia 2017 roku pozwany A. C. (2) wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu podniósł zarzuty:

- niewykazania roszczenia powódki wobec strony pozwanej co do zasady oraz co do wysokości roszczenia;
- abuzywności zapisów umownych, ewentualnie nieważności umowy kredytu w całości, czego skutkiem jest nieistnienie roszczeń powódki wobec pozwanych;
- bezskuteczności wypowiedzenia umowy kredytu;
- przedawnienia roszczeń powódki wobec pozwanych.

Pozwany podniósł zarzut braku wykazania przez powódkę wysokości roszczenia wobec pozwanych solidarnie. Podniósł, zarzut nieważności umowy wskazując, że w związku z nim zobowiązanie powódki należy uznać za nieistniejące. Jako przyczynę nieważności umowy pozwany wskazał wyrażenie w niej kwoty kredytu przy wskazaniu jej wartości we frankach szwajcarskich. Za podstawę tego twierdzenia pozwany uznał art. 358 §1 k.c. podnosząc, że wynika z niego brak możliwości wyrażenia zobowiązań w terenie Rzeczypospolitej Polskiej w walucie innej niż złotówka.

Jako kolejny zarzut pozwany wskazał abuzywność niektórych zapisów umowy z dnia 2 marca 2007 r., w tym zapis dotyczący kursu, według którego dokonywana jest wypłata środków. Pozwany wskazuje także na abuzywność zapisu § 9 ust. 2 pkt 1 Regulaminu twierdząc, że nie spełnia on przesłanek szczegółowego określenia sposobu i terminu określenia kursu waluty w przypadku umów indeksowanych. Ponadto podniósł, że zapisy zawarte w umowie nie zostały z nim uzgodnione indywidualnie, lecz narzucone przez powódkę. Pozwany zarzucił, że kurs CHF jest przez powódkę kształtowany w sposób dowolny. Podniósł także, że uznanie sposobu wskazania obliczania kursu franka szwajcarskiego w umowie powinno skutkować niestosowaniem klauzuli indeksacyjnej w ogóle. W ocenie pozwanego zastosowanie w przedmiotowej sprawie kursu średniego NBP nie zmieni niekorzystnej sytuacji pozwanych solidarnie, w związku z czym klauzulę indeksacyjną należy wyeliminować z umowy.

W dalszej kolejności pozwany zaznaczył, że umowa powinna zostać uznana za nieważną w związku z niespełnieniem przez nią ustawowych znamion umowy kredytowej, w tym w szczególności ekwiwalentności świadczeń. Podjął także rozważania dotyczące funkcji waloryzacyjnej odsetek, które miałyby stanowić wynagrodzenie powódki za korzystanie z kapitału przez pozwanych solidarnie, w związku z czym dalszy zysk powódki z tytułu zmiany kursu waluty jest nieuzasadniony.

Pozwany powołał się także na sprzeczność umowy z zasadami współżycia społecznego - wskazał, że zawierając z pozwanymi solidarnie umowę powódka naruszyła zasady etyki bankowej, wykorzystując niewiedzę przeciwnej strony umowy. Podniósł także, że w umowie nie zostały zabezpieczone interesy pozwanych dotyczące ewentualnej zmiany sytuacji życiowej czy spadku wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie wierzytelności.

A. C. (2) zarzucił, że kredyt indeksowany, był w dniu zawarcia umowy reklamowany przez powódkę jako korzystny i bezpieczny. Ponadto powołał się na generalny brak korzyści płynących z kredytów indeksowanych CHF, z której powódka zdawała sobie sprawę w chwili zawarcia umowy.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia w związku z nieważnością umowy. Co więcej, wskazał, że wypowiedzenie umowy zostało przez powódkę złożone z zastrzeżeniem warunku, co powinno skutkować jego bezskutecznością.

W piśmie procesowym z dnia 14 lipca 2017 roku pozwana A. C. (1) wniosła o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu poparła argumentację przedstawioną przez pozwanego A. C. (2) w piśmie z dnia 18 kwietnia 2017 r.

Pismem z dnia 2 listopada 2017 roku powódka (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie roszczenia zgodnie z żądaniem pozwu. Jednocześnie odniosła się do zarzutów zaprezentowanych przez stronę pozwaną.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 27 lipca 2018 r., wydanym w sprawie o sygn. I C 543/16, zasądzono od pozwanych A. C. (2) i A. C. (1) solidarnie na rzecz powoda (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w W. 656 833,62 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 19 marca 2016 r. (pkt I); zasądzono od pozwanych solidarnie na rzecz powoda 82,11 złotych (pkt II); zasądzono od pozwanych solidarnie na rzecz powoda 8.211,00 złotych tytułem zwrotu opłaty od pozwu oraz 14.417,00 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (pkt III). Nadto, zasądzono od Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Szczecinie na rzecz pozwanego r.pr. P. B. 7 200 złotych, powiększone o należny podatek od usług, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu A. C. (2) z urzędu (pkt IV), zaś wniosek r.pr. R. G., pełnomocnika z urzędu ustanowionego dla pozwanej A. C. (1), o przyznanie kosztów pomocy prawnej od Skarbu Państwa oddalono (pkt V).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I Instancji oparł o poczynione przez siebie ustalenia faktyczne, z których wynika, że: w dniu 2 marca 2007 roku (...) Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w W., reprezentowana przez pełnomocników J. B. i D. K., zawarła z A. C. (1) i A. C. (2) umowę o kredyt hipoteczny nr (...).

Zgodnie z § 1 i 2 umowy bank udzielił pozwanym kredytu w kwocie, na cel i na warunkach określonych w umowie, zaś kredytobiorcy zobowiązali się do korzystania z kredytu na warunkach określonych w umowie i Regulaminie oraz

zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami, opłatami, prowizjami i innymi kosztami w terminach spłaty określonych w umowie. Udzielony pozwanym kredyt był indeksowany do waluty obcej CHF. Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcom kwotę w złotych, która stanowiła równowartość kwoty w wysokości: 181.275,33 CHF. Obliczenie równowartości w złotych nastąpiło według zasad opisanych w Regulaminie.

Kredyt miał być przeznaczony na nabycie prawa własności do domu jednorodzinnego oraz refinansowanie wydatków poniesionych na zakup. Okres kredytowania wynosił 360 miesięcy. Kredytobiorca zobowiązał się do zapłaty prowizji od udzielenia kredytu w wysokości 6.704,01 zł.

Kredyt, zgodnie z § 3 umowy, oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która na dzień sporządzenia umowy wynosiła 3,42333 % w stosunku rocznym, z zastrzeżeniem postanowień Regulaminu w zakresie ustalania wysokości oprocentowania. Oprocentowanie kredytu ulegało zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF).

Z treści § 5 umowy wynikało, że bank był uprawniony do pobierania opłat i prowizji określonych w Taryfie oprocentowania, opłat i prowizji dla kredytów hipotecznych (...). Nadto zastrzegł sobie prawo do zmiany wysokości opłat i prowizji.

W § 6 postanowiono, że kredytobiorcy dokonają spłaty rat kredytu obejmujących część kapitałową oraz część odsetkową w terminach i wysokościach określonych w umowie. Spłata kredytu miała nastąpić w miesięcznych ratach równych. W okresie karencji kapitału, płatne były wyłącznie raty odsetkowe.

Umowa stanowiła o zabezpieczeniu zobowiązania w § 7. Jako zabezpieczenie spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi należnościami wynikającymi z umowy strony ustanowiły następujące zabezpieczenia:

- 1) pierwszą łączną hipotekę kaucyjną do kwoty stanowiącej równowartość w złotych 200% kwoty kredytu obliczonej na podstawie kursu sprzedaży zgodnie z Tabelą obowiązującą w dniu sporządzenia oświadczenia banku o udzieleniu kredytu na zabezpieczenie spłaty kredytu ustanowioną na rzecz banku na nieruchomościach położonych w miejscowości (...),
- 2) cesja praw na rzecz banku z polisy ubezpieczenia ww. nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych.

Koszty związane z zabezpieczeniem kredytu zobowiązał się ponieść kredytobiorca.

Od zadłużenia przeterminowanego bank był uprawniony pobierać odsetki o charakterze zmiennym, które w dniu sporządzenia umowy kredytowej wynosiły 16 % w stosunku rocznym.

Kredytobiorcy w § 9 oświadczyli, że w zakresie roszczeń banku wynikających z umowy poddają się egzekucji oraz wyrażają zgodę na wystawienie przez bank bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty 893.868,65 zł.

W ramach § 10 umowy, kredytobiorcy zobowiązali się między innymi do informowania banku o zaciąganych zobowiązaniach finansowych oraz umożliwienia przedstawicielom banku prowadzenia oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz gospodarczej kredytobiorców. Pozwani wyrazili zgodę na dokonanie przez bank przelewu wierzytelności z tytułu umowy kredytowej na osoby trzecie. Ponadto oświadczyli, że w dniu podpisania umowy otrzymali Regulamin i aktualną na dzień sporządzenia umowy Taryfę, i że zapoznali się z nimi.

Pozwani udzielili bankowi pełnomocnictwa w celu umożliwienia obciążania ich rachunku bankowego na pokrycie zobowiązań wobec banku z tytułu kredytu, odsetek, prowizji, opłat, składek z tytułu ubezpieczeń, a także w innych sytuacjach określonych w umowie oraz Regulaminie.

Wraz z podpisaniem umowy, pozwani oświadczyli na piśmie, że:

- 1) zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka zmiany stopy procentowej,

2) są świadomi ponoszenia ryzyka zmiany stopy procentowej w związku z ww. umową która ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu.

W związku z zawarciem Umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej kredytobiorcy oświadczyli także, że

1) zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej,

2) będąc w pełni świadomymi ryzyka kursowego, rezygnują z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonują wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej,

3) znane im są postanowienia umowy o kredyt hipoteczny oraz „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej,

4) zostali poinformowani, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku,

5) są świadomi, że:

a) ponoszą ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt,

b) ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu,

c) kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie,

d) w związku z wypłatą kredytu w złotych mogą pojawić się różnice kursowe, a w przypadku niedoboru wypłaconych środków jest zobowiązany do ich pokrycia, zgodnie z postanowieniami ww. umowy,

e) saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej,

f) raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie,

g) prowizja od udzielenia kredytu, obliczana na podstawie kwoty kredytu w walucie obcej na zasadach opisanych w ww. Regulaminie, wyrażona jest docelowo w złotych.

Powyższej treści oświadczenie zostało w dniu 2 marca 2007 roku podpisane przez A. C. (1), zarówno w imieniu własnym, jak również działając w imieniu i na rzecz A. C. (2), o czym pozwana uczyniła wzmiankę w oświadczeniu.

Pozwani A. C. (1) i A. C. (2) zdecydowali się na zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w walucie obcej CHF z uwagi na atrakcyjne oprocentowanie i najniższą marżę. Kredyt jawił się jako atrakcyjny wobec niskich rat. Propozycję takiej formy kredytowania przedstawił pozwanym pracownik banku, który wskazał również na istnienie ryzyka związanego ze zmianą kursu waluty CHF.

W związku z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany kursem waluty obcej pozwani jeszcze przed zawarciem umowy – w dniu 2 lutego 2007 r. potwierdzili powyższe oświadczając na piśmie, iż zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej, oraz że:

- będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnują z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonują wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej;

- znane im są postanowienia „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej;

- zostali poinformowani, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach Banku;

Ponadto oświadczyli, iż są świadomi, że:

- ponoszą ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt;
- ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z Umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu;
- kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie; w związku z wypłatą kredytu w złotych mogą pojawić się różnice kursowe, a w przypadku niedoboru wypłaconych środków jest zobowiązany do ich pokrycia, zgodnie z postanowieniami ww. Umowy; saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie; prowizja od udzielenia kredytu, obliczana na podstawie kwoty kredytu w walucie obcej na zasadach opisanych w ww. Regulaminie, wyrażona jest docelowo w złotych.

Oświadczenie zostało podpisane przez A. C. (1) w imieniu własnym oraz w imieniu A. C. (2) z jego upoważnienia, o czym uczyniono wzmiankę przy podpisie. Pod oświadczeniem podpisał się również pracownik banku B. S..

Pozwani nie negocjowali z bankiem warunków umowy o kredyt hipoteczny.

Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...), stanowiący załącznik do umowy kredytu, określał warunki udzielania kredytu hipotecznego osobom fizycznym przez (...) Spółkę Akcyjną Oddział w Polsce.

W zgodzie z § 4 Regulaminu kredyt udzielany jest w złotych. Na wniosek Wnioskodawcy bank udziela kredytu indeksowanego do waluty obcej. W przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej wnioskodawca wnioskuje o kwotę kredytu wyrażoną w złotych, z zaznaczeniem, iż wniosek dotyczy kredytu indeksowanego do waluty obcej. W takim przypadku kwota kredytu w umowie zostaje ustalona w walucie obcej na podstawie kursu kupna zgodnie z Tabelą obowiązującą w dniu sporządzenia umowy.

W § 5 Regulamin stanowi, że kredyt oprocentowany jest według zmiennej stopy procentowej, o ile postanowienia umowy nie stanowią inaczej. Odsetki naliczane są codziennie od bieżącego salda zadłużenia, przy założeniu, że rok ma 365 dni, a miesiąc rzeczywistą ilość dni. Odsetki od kredytu naliczane są od dnia uruchomienia kredytu.

Zmienna stopa procentowa w pierwszym okresie bazowym przyjmuje wartość ustaloną jako suma:

- 1) stopy referencyjnej, o której mowa w § 2 pkt 17, wymienionej z nazwy w umowie, w wysokości obowiązującej w banku w momencie uruchomienia kredytu;
- 2) marży banku określonej w umowie, na podstawie decyzji kredytowej, celu kredytu, ryzyka transakcji oraz aktualnej Taryfy.

Częstotliwość zmian oprocentowania zależy od rodzaju stopy referencyjnej.

Zgodnie z Regulaminem marża banku jest stała, z zastrzeżeniem sytuacji kiedy kredytobiorca składa w banku dyspozycję zmiany waluty kredytu. W takich przypadkach nowa wysokość marży banku określona zostaje w aneksie do umowy, zgodnie z zasadami obowiązującymi w banku.

Strony ustaliły w § 6 Regulaminu, że w przypadku opóźnień w spłacie kredytu bank stosuje oprocentowanie od zadłużenia przeterminowanego. Odsetki od zadłużenia przeterminowanego naliczane są od przeterminowanego kapitału kredytu, który nie został spłacony przez kredytobiorcę w terminie - począwszy od dnia wymagalności do dnia poprzedzającego dzień spłaty włącznie. Od dnia rozwiązania umowy, bank ma prawo stosować oprocentowanie od zadłużenia przeterminowanego w stosunku do całkowitej wymagalnej kwoty, obejmującej w szczególności kapitał kredytu, odsetki oraz inne należności wynikające z umowy.

Oprocentowanie od zadłużenia przeterminowanego ma charakter zmienny i jego wysokość ustalana jest przez bank w aktualnej Taryfie. Bank jest uprawniony do zmiany jego wysokości.

Zgodnie z § 7 w przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z Tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu.

Regulamin w § 9 stanowił, że raty spłaty kredytu pobierane są z rachunku bankowego - kredytobiorcy, prowadzonego w złotych, wskazanego w umowie. W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego, według kursu sprzedaży zgodnie z Tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu. Kredytobiorca zobowiązany jest zapewnić środki na poczet spłaty raty kredytu najpóźniej w dniu roboczym poprzedzającym dzień wymagalności raty spłaty kredytu.

W § 10 Regulaminu wskazano, że bank, na wniosek kredytobiorcy, może wyrazić zgodę na zmianę waluty kredytu. W § 15 unormowano, że na kredytobiorcy ciąży obowiązek zapłaty wszelkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawartą umową zgodnie z obowiązującą w banku taryfą.

Zgodnie z § 16 Regulaminu kredytobiorca zobowiązany jest ustanowić wszystkie zabezpieczenia prawne spłaty kredytu określone w umowie, utrzymywać ich ważność w całym okresie kredytowania oraz ponosić wszelkie koszty z nimi związane, włącznie z uiszczeniem opłaty skarbowej od udzielonych bankowi pełnomocnictw. Podstawowym zabezpieczeniem spłaty kredytu jest hipoteka ustanowiona na nieruchomości położonej na terytorium RP. Ponadto zabezpieczenie stanowi cesja praw z polisy ubezpieczenia nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie od ognia i innych zdarzeń losowych.

W § 20 Regulaminu postanowiono, że należności banku zaspakajane są w następującej kolejności: prowizje i opłaty; odsetki od zadłużenia przeterminowanego; pozostałe odsetki; kapitał kredytu.

W przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej, bank w § 21 Regulaminu zastrzegł sobie prawo między innymi do wypowiedzenia umowy w całości lub części, z zachowaniem okresu wypowiedzenia w wysokości 30 dni, a w przypadku zagrożenia upadłością przedsiębiorcy - 7 dni. Za niedotrzymanie warunków udzielenia kredytu uznaje się między innymi niewywiązywanie się ze zobowiązań wynikających z umowy oraz warunków dodatkowych nałożonych przez bank; nieterminową spłatę kapitału kredytu, odsetek, prowizji i innych należności wynikających z Umowy; czy też pogorszenie się sytuacji finansowej kredytobiorcy, które zagraża w ocenie banku terminowej spłacie kredytu. W przypadku postawienia kredytu indeksowanego do waluty obcej w stan wymagalności, bank dokonuje zamiany waluty kredytu na złote według kursu sprzedaży zgodnie z aktualną tabelą obowiązującą w banku.

Sumę kredytu wypłacono na rzecz B. R. w kwocie 420.000,00 zł – tytułem zapłaty ceny za zakup nieruchomości, oraz na rzecz A. C. (1) w kwocie 5.000,00 zł. Dyspozycję wypłaty podpisała w dniu 15 marca 2007 roku A. C. (1) w imieniu własnym oraz działając w imieniu i na rzecz A. C. (2).

Następnie umowa o kredyt hipoteczny nr (...) została zmieniona aneksem nr (...) sporządzonym w dniu 05 grudnia 2011 roku, a zawartym w dniu 13 grudnia 2011 roku.

Zgodnie z jego treścią zawartą w § 1, saldo zadłużenia z tytułu umowy, według stanu na dzień sporządzenia Aneksu wyrażane w walucie, do której indeksowany jest kredyt, wynosi łącznie 162.894,21 CHF i obejmuje:

- a) należność główną (kapitał kredytu) w kwocie 162.242,85 CHF, z czego wymagalna należność główna wynosi 1.348,46 CHF;
- b) wymagalne odsetki umowne (naliczone od kapitału kredytu) w kwocie 515,28 CHF;

c) wymagalne odsetki od zadłużenia przeterminowanego w kwocie 29,70 CHF;

d) niewymagalne odsetki umowne (naliczone od kapitału kredytu) w kwocie 106,38 CHF,

co po przeliczeniu na złote zgodnie z aktualną na dzień sporządzenia Aneksu Tabelą kursów walut obcych obowiązującą w banku (tj. po kursie sprzedaży CHF 3,7963) wynosi łącznie 618.395,29 zł.

Kredytobiorca w Aneksie oświadczył, że uznaje zadłużenie z tytułu umowy, co do zasady oraz co do wysokości określonej powyżej. Kredytobiorca wyraził zgodę na doliczenie do należności głównej kwot wskazanych w ust. 1 lit. b, c, d, powyżej oraz odsetek naliczonych od dnia sporządzenia Aneksu do 7 dnia roboczego od daty wejścia w życie Aneksu i na naliczanie dalszych odsetek umownych od tak skapitalizowanej kwoty.

Zgodnie z § 3 Aneksu: Postanowienia § 9 Umowy o kredyt otrzymuje następujące brzmienie: „OŚWIADCZENIE O PODDANIU SIĘ EGZEKUCJI

1. Kredytobiorca niniejszym oświadcza, że w zakresie roszczeń Banku wynikających z Umowy zmienionej Aneksem nr (...) sporządzonym w dniu 05-12-2011 poddaje się egzekucji w trybie art. 97 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. Nr 140, poz. 939 z późn. zm.) oraz wyraża zgodę na wystawienie przez Bank bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty 1 236 790,58 zł (słownie: jeden milion dwieście trzydzieści sześć tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt 58/100 zł). Bank ma prawo objąć bankowym tytułem egzekucyjnym - obok wierzytelności kapitałowych - także odsetki i koszty związane z realizacją Umowy. Bank będzie mógł wystąpić o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności w terminie 5 lat od dnia rozwiązania Umowy wraz z późniejszymi zmianami.

2. Bank informuje, że w oparciu o złożone przez Kredytobiorcę oświadczenie o poddaniu się egzekucji Bank będzie uprawniony po powstaniu wymagalnej wierzytelności do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego. Tytuł ten będzie mógł być podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności."

Aneks został podpisany w dniu 5 grudnia 2011 roku zarówno przez A. C. (1), jak i przez A. C. (2), a nadto przez pracownika banku K. N..

Dnia 19 września 2011 r. utworzony został bank krajowy (...) S.A., który wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki dotychczasowego wierzyciela tj. (...) Spółki Akcyjnej Oddział w Polsce.

W dniu 31 grudnia 2012 r. (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., jako spółka przejmująca, połączyła się z (...) Spółka Akcyjna (spółka przejmowana) poprzez przeniesienie całego jej majątku na spółkę przejmującą. Połączenia dokonano w oparciu o uchwałę Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki przejmowanej z dnia 14 listopada 2012 r. oraz uchwałę Zarządu spółki przejmującej z dnia 14 listopada 2012 r.

Harmonogram spłaty kredytu stanowił załącznik do umowy o kredyt hipoteczny i do momentu zawarcia Aneksu nr (...) przedstawiał się następująco:

HARMONOGRAM	KAPITAŁ	ODSETKI UMOWNE	RATA	OPROCENTOWANIE
2007-04-15	227.08	689.74	916.82	4.48
2007-05-15	250.17	666.65	916.82	4.48

2007-06-15	228.90	687.92	916.82	4.48
2007-07-15	243.41	695.93	939.34	4.68917
2007-08-15	221.18	718.16	939.34	4.68917
2007-09-15	222.06	717.28	939.34	4.68917
2007-10-15	230.69	751.56	982.25	5.08333
2007-11-15	252.41	623.04	875.45	4.08333
2007-12-15	273.36	602.09	875.45	4.08333
2008-01-15	258.91	606.76	865.67	3.98833
2008-02-15	259.78	605.89	865.67	3.98833
2008-03-15	299.70	565.97	865.67	3.98833
2008-04-15	260.77	606.77	867.54	4.00667
2008-05-15	281.20	586.34	867.54	4.00667
2008-06-15	262.62	604.92	867.54	4.00667
2008-07-15	278.62	599.01	877.63	4.10583
2008-08-15	259.62	618.01	877.63	4.10583
2008-09-15	260.53	617.10	877.63	4.10583
2008-10-15	289.13	570.78	859.91	3.93
2008-11-15	271.07	588.84	859.91	3.93
2008-12-15	290.94	568.97	859.91	3.93
2009-01-15	378.54	304.19	682.73	2.03667

2009-02-15	379.20	303.53	682.73	2.03667
2009-03-15	409.16	273.57	682.73	2.03667
2009-04-15	407.13	239.61	646.74	1.615
2009-05-15	415.40	231.34	646.74	1.615
2009-06-15	408.26	238.48	646.74	1.615
2009-07-15	417.68	227.39	645.07	1.595
2009-08-15	410.66	234.41	645.07	1.595
2009-09-15	411.22	233.85	645.07	1.595
2009-10-15	424.65	213.03	637.68	1.505
2009-11-15	418.09	219.59	637.68	1.505
2009-12-15	425.69	211.99	637.68	1.505
2010*01-15	422.59	210.77	633.36	1.45167
2010-02-15	423.12	210.24	633.36	1.45167
2010-03-15	443.93	189.43	633.36	1.45167
2010-04-15	424.30	208.93	633.23	1.45
2010-05-15	431.54	201.69	633.23	1.45
2010-06-15	425.35	207.88	633.23	1.45
2010-07-15	442.06	178.53	620.59	1.29
2010-08-15	436.60	183.99	620.59	1.29
2010-09-15	437.08	183.51	620.59	1.29

2010-10-15	438.57	188.46	627.03	1.3725
2010-11-15	432.80	194.23	627.03	1.3725
2010-12-15	439.55	187.48	627.03	1.3725
2011-01-15	433.97	192.86	626.83	1.37
2011-02-15	434.47	192.36	626.83	1.37
2011-03-15	453.55	173.28	626.83	1.37
2011-04-15	434.88	192.72	627.60	1.38
2011-05-15	441.59	186.01	627.60	1.38
2011-06-15	435.91	191.69	627.60	1.38
2011-07-15	442.88	184.34	627.22	1.375
2011-08-15	437.25	189.97	627.22	1.375
2011-09-15	437.76	189.46	627.22	1.375
2011-10-15	454.12	160.47	614.59	1.20667
2011-11-15	449.24	165.35	614.59	1,20667
2011-12-15	455.02	159.57	614.59	1.20667

Po podpisaniu Aneksu nr (...) w dniu 5 listopada 2011 r. do umowy o kredyt hipoteczny harmonogram spłaty kredytu przedstawiał się następująco:

HARMONOGRAM	KAPITAŁ	ODSETKI UMOWNE	RATA	OPROCENTOWANIE
2012-01-15	174.08	139.73	313.81	1.25167

2012-02-15	140.73	173.08	313.81	1.25167
2012-03-15	152.03	161.78	313.81	1.25167
2012-04-15	134.71	179.10	313.81	1.2975
2012-05-15	140.63	173.18	313.81	1.2975
2012-06-15	135.01	178.80	313.81	1.2975
2012-07-15	466.02	172.00	638.02	1.29083
2012-08-15	460.80	177.22	638.02	1.29083
2012-09-15	461.31	176.71	638.02	1.29083
2012-10-15	470.10	164.60	634.70	1.246
2012-11-15	465.11	169.59	634.70	1.246
2012-12-15	471.06	163.64	634.70	1.246
2013-01-15	467.96	164.54	632.50	1.216
2013-02-15	468.44	164.06	632.50	1.216
2013-03-15	484,76	147.74	632.50	1.216
2013-04-15	469,05	163.88	632.93	1.222
2013-05-15	474.81	158.12	632.93	1.222
2013-06-15	470.03	162.90	632.93	1.222
2013-07-15	475.99	156.66	632.65	1.218
2013-08-15	471.26	161.39	632.65	1.218
2013-09-15	471.75	160.90	632.65	1.218

2013-10-15	477,24	155.62	632.86	1.221
2013-11-15	472.55	160.31	632.86	1.221
2013-12-15	478.20	154.66	632.86	1.221
2014-01-15	473.48	159.45	632.93	1.222
2014-02-15	473.97	158.96	632.93	1.222
2014-03-15	489.79	143.14	632.93	1.222
2014-04-15	475.09	157.70	632.79	1.22
2014-05-15	480.65	152.14	632.79	1.22
2014-06-15	476.08	156.71	632.79	1.22

A. C. (1) i A. C. (2) nie wywiązywali się należycie ze swoich zobowiązań. Z uwagi na trudną sytuację finansową i podwyższenie raty kredytu wynikające ze zmiany kursu waluty CHF, pozwani zaprzestali spłacania rat kredytu.

W okresie od 2 marca 2007 roku do daty zawarcia Aneksu nr (...) do umowy kredytowej, rzeczywiste wpłaty z tytułu rat zobowiązania kredytowego oraz kurs waluty franka szwajcarskiego przyjęty do obliczenia raty kredytu prezentowały się następująco:

DATA TRANSAKCJI	DATA WALUTY	SZCZEGÓŁY TRANSAKCJI	KWOTA PLN	KWOTA CHF	KURS
2007-04-13	2007-04-15	Kapitał	433.31	180.51	2.4005
2007-04-13	2007-04-15	Odsetki umowne	1 655.72	689.74	2.4005
2007-04-24	2007-04-24	Kapitał	109.93	46.57	2.3605
2007-04-24	2007-04-24	Odsetki karne	0.42	0.18	2.3333
2007-05-15	2007-05-15	Odsetki umowne	48.69	20.95	2.3241
2007-05-30	2007-05-30	Kapitał	594.18	250.17	2.3751

2007-05-30	2007-05-30	Odsetki umowne	1 533.60	645.70	2.3751
2007-05-30	2007-05-30	Odsetki karne	3.90	1.64	2.3780
2007-06-15	2007-06-15	Odsetki umowne	78.31	33.23	2.3566
2007-06-25	2007-06-25	Kapitał	535.49	228.90	2.3394
2007-06-25	2007-06*25	Odsetki umowne	1 531.58	654.69	2.3394
2007-06-25	2007-06-25	Odsetki karne	2.34	1,00	2.3400
2007-07-13	2007-07-15	Odsetki umowne	190.59	82.68	2.3052
2007-07-31	2007-07-31	Kapitał	570.16	243.41	2.3424
2007-07-31	2007-07-31	Odsetki umowne	1 436.48	613.25	2.3424
2007-07-31	2007-07-31	Odsetki karne	4.01	1.71	2.3450
2007-08-14	2007-08-15	Odsetki umowne	349.34	148.29	2.3558
2007-08-16	2007-08-16	Kapitał	531.65	221.18	2.4037
2007-08-16	2007-08-16	Odsetki umowne	1 369.80	569.87	2.4037
2007-09-14	2007-09-15	Odsetki umowne	358.63	152.81	2.3469
2007-09-18	2007-09-18	Kapitał	521.66	222.06	2.3492
2007-09-18	2007-09-18	Odsetki umowne	1 326.05	564.47	2.3492
2007-09-18	2007-09-18	Odsetki karne	0.68	0.29	2.3448
2007-10-15	2007-10-15	Odsetki umowne	411.67	181.29	2.2708
2007-10-15	2007-10-15	Kapitał	522.24	230.69	2.2638
2007-10-15	2007-10-15	Odsetki umowne	1 290.98	570.27	2.2638

2007-11-15	2007-11-15	Odsetki umowne	446.89	197.79	2.2594
2007-11-16	2007-11-16	Kapitał	578.04	252.41	2,2901
2007-11-16	2007-11-16	Odsetki umowne	973.87	425.25	2.2901
2007-12-14	2007-12-15	Odsetki umowne	388.16	175.37	2.2134
2007-12-28	2007-12-28	Kapitał	605.11	273.36	2.2136
2007-12-28	2007-12-28	Odsetki umowne	944.59	426.72	2.2136
2007-12-28	2007-12-28	Odsetki karne	3.45	1.56	2.2115
2008-01-15	2008-01-15	Odsetki umowne	506.92	225.35	2.2495
2008-02-01	2008-02-01	Odsetki karne	0.05	0.02	2.5000
2008-02-20	2008-02-20	Kapitał	1 176.03	518.69	2.2673
2008-02-20	2008-02-20	Odsetki umowne	2 238.51	987.30	2.2673
2008-02-20	2008-02-20	Odsetki karne	10.52	4.64	2.2672
2008-03-14	2008-03-15	Kapitał	686.88	299.70	2.2919
2008-03-14	2008-03-15	Odsetki umowne	1 297.15	565.97	2.2919
2008-04-15	2008-04-15	Kapitał	576.28	260.77	2.2099
2008-04-15	2008-04-15	Odsetki umowne	1 340.90	606.77	2.2099
2008-05-15	2008-05-15	Kapitał	598.42	281.20	2.1281
2008-05-15	2008-05-15	Odsetki umowne	1 247.79	586.34	2.1281
2008-06-13	2008-06-15	Kapitał	566.02	262.62	2.1553
2008-06-13	2008-06-15	Odsetki umowne	1 303.78	604.92	2.1553

2008-07-15	2008-07-15	Kapitał	567.55	278.62	2.0370
2008-07-15	2008-07-15	Odsetki umowne	1 220.18	599.01	2.0370
2008-08-14	2008-08-15	Kapitał	113.95	54.97	2.0729
2008-08-14	2008-08-15	Odsetki umowne	1 281.07	618.01	2.0729
2008-08-27	2008-08-27	Kapitał	429.48	204.65	2.0986
2008-08-27	2008-08-27	Odsetki karne	2.27	1.08	2.1019
2008-09-15	2008-09-15	Odsetki umowie	1 228.43	571.76	2.1485
2008-09-30	2008-09-30	Kapitał	570.14	260.53	2.1884
2008-09-30	2008-09-30	Odsetki umowne	99.22	45.34	2.1884
2008-09-30	2008-09-30	Odsetki karne	3.74	1.71	2.1871
2008-10-15	2008-10-15	Odsetki umowne	87.02	37.91	2.2954
2008-10-17	2008-10-17	Kapitał	694.95	289.13	2.4036
2008-10-17	2008-10-17	Odsetki umowne	1 280.81	532.87	2.4036
2008-10-17	2008-10-17	Odsetki karne	0.60	0.25	2.4000
2008-11-14	2008-11-15	Odsetki umowne	23.65	9.28	2.5485
2008-11-28	2008-11-28	Kapitał	675.75	271.07	2.4929
2008-11-28	2008-11-28	Odsetki umowne	1 444.79	579.56	2.4929
2008-11-28	2008-11-28	Odsetki karne	3.84	1.54	2.4935
2008-12-15	2008-12-15	Odsetki umowne	95.60	36.96	2.5666
2008-12-17	2008-12-17	Kapitał	779.98	290.94	2.6809

2008-12-17	2008-12-17	Odsetki umowne	1 426.27	532.01	2.6809
2009-01-15	2009-01-15	Odsetki umowne	53.76	18.70	2.8749
2009-01-28	2009-01-28	Kapitał	1 131.46	378.54	2.9890
2009-01-28	2009-01-28	Odsetki umowne	853.33	285.49	2.9890
2009-01-28	2009-01-28	Odsetki karne	6.46	2.16	2.9907
2009-02-13	2009-02-15	Odsetki umowne	8.75	2.74	3.1934
2009-02-27	2009-02-27	Kapitał	1 220.87	379.20	3.2196
2009-02-27	2009-02-27	Odsetki umowne	968.42	300.79	3.2196
2009-02-27	2009-02-27	Odsetki karne	6.41	1.99	3.2211
2009-03-13	2009-03-15	Odsetki umowne	24.29	8.13	2.9877
2009-03-27	2009-03-27	Kapitał	1 278.58	409.16	3.1249
2009-03-27	2009-03-27	Odsetki umowne	829.47	265.44	3.1249
2009-03-27	2009-03-27	Odsetki karne	6.72	2.15	3,1256
2009-04-15	2009-04-15	Kapitał	0.03	0.01	3.0000
2009-04-15	2009-04-15	Odsetki umowne	145.22	49.71	2.9213
2009-04-30	2009-04-30	Kapitał	1 229.67	407.12	3.0204
2009-04-30	2009-04-30	Odsetki umowne	573.57	189.90	3.0204
2009-04-30	2009-04-30	Odsetki karne	8.09	2.68	3.0187
2009-05-15	2009-05-15	Odsetki umowne	248.65	80.41	3.0923
2009-05-26	2009-05-26	Kapitał	1 262.32	415.40	3.0388

2009-05-26	2009-05-26	Odsetki umowne	458.65	150.93	3.0388
2009-05-26	2009-05-26	Odsetki karne	6.08	2.00	3.0400
2009-06-15	2009-06-15	Odsetki umowne	332.96	108.08	3.0807
2009-06-30	2009-06-30	Kapitał	1 238.54	408.26	3.0337
2009-06-30	2009-06-30	Odsetki umowne	395.59	130.40	3.0337
2009-06-30	2009-06-30	Odsetki karne	8.13	2.68	3.0337
2009-07-15	2009-07-15	Odsetki umowne	27.74	9.28	2.9892
2009-07-20	2009-07-20	Kapitał	1 224.47	417.68	2.9316
2009-07-20	2009-07-20	Odsetki umowne	639.41	218.11	2.9316
2009-08-14	2009-08-15	Kapitał	1 150.18	410.66	2.8008
2009-08-14	2009-08-15	Odsetki umowne	656.54	234.41	2.8008
2009-09-15	2009-09-15	Odsetki umowne	249.40	86.18	2.8939
2009-10-23	2009-10-23	Kapitał	2 394.43	835.87	2.8646
2009-10-23	2009-10-23	Odsetki umowne	1 033.26	360.70	2.8646
2009-10-23	2009-10-23	Odsetki karne	23.89	8.34	2.8645
2009-11-13	2009-11-15	Kapitał	1 170.19	418.09	2.7989
2009-11-13	2009-11-15	Odsetki umowne	614.61	219.59	2.7989
2009-12-15	2009-12-15	Kapitał	40.11	14.09	2.8467
2009-12-15	2009-12-15	Odsetki umowne	603.51	211.99	2.8469
2009-12-18	2009-12-18	Kapitał	1 19356	411.60	2.8998

2010-01-15	2010-01-15	Odsetki umowne	16.43	5.77	2.8475
2010-02-15	2010-02-15	Kapitał	1 208.44	422.59	2.8596
2010-02-15	2010-02-15	Odsetki umowne	775.15	271.07	2.8596
2010-02-15	2010-02-15	Odsetki karne	16.41	5.74	2.8589
2010-03-17	2010-03-17	Kapitał	2 414.13	867.05	2.7843
2010-03-17	2010-03-17	Odsetki umowne	928.84	333.60	2.7843
2010-03-17	2010-03-17	Odsetki karne	15.48	5.56	2.7842
2010-04-15	2010-04-15	Kapitał	1 192.16	424.30	2.8097
2010-04-15	2010-04-15	Odsetki umowne	587.03	208.93	2.8097
2010-05-14	2010-05-15	Kapitał	1 289,92	431.54	2.9891
2010-05-14	2010-05-15	Odsetki umowne	602.87	201.69	2.9891
2010-06-15	2010-06-15	Odsetki umowne	69.59	22.72	3.0629
2010-06-30	2010-06-30	Kapitał	1 387.00	425.29	3.2613
2010-06-30	2010-06-30	Odsetki umowne	603.86	185.16	3.2613
2010-06-30	2010-06-30	Odsetki karne	9,13	2.80	3.2607
2010-07-29	2010-07-29	Kapitał	1 350.41	442.12	3.0544
2010-07-29	2010-07-29	Odsetki umowne	545.30	178.53	3.0544
2010-07-29	2010-07-29	Odsetki karne	8.28	2.71	3.0554
2010-08-13	2010-08-15	Odsetki umowne	16.01	5.16	3.1027
2010-08-30	2010-08-30	Kapitał	1 392.10	436.60	3.1885

2010-08-30	2010-08-30	Odsetki umowne	570.20	178.83	3.1885
2010-08-30	2010-08-30	Odsetki karne	9.15	2.87	3.1882
2010-09-15	2010-09-15	Odsetki umowne	38.55	12.02	3.2072
2010-10-14	2010-10-14	Kapitał	1 341.01	437.08	3.0681
2010-10-14	2010-10-14	Odsetki umowne	526.15	171.49	3.0681
2010-10-14	2010-10-14	Odsetki karne	17.06	5.56	3.0683
2010-10-15	2010-10-15	Odsetki umowne	75.78	24.70	3.0680
2010-10-29	2010-10-29	Kapitał	1 340.53	438.57	3.0566
2010-10-29	2010-10-29	Odsetki umowne	500.55	163.76	3.0566
2010-10-29	2010-10-29	Odsetki karne	8.22	2.69	3.0558
2010-11-15	2010-11-15	Odsetki umowne	110.69	35.67	3.1032
2010-11-29	2010-11-29	Kapitał	1 381.93	432.80	3.1930
2010-11-29	2010-11-29	Odsetki umowne	506.28	158.56	3.1930
2010-11-29	2010-11-29	Odsetki karne	8.49	2.66	3.1917
2010-12-15	2010-12-15	Odsetki umowne	63.30	19.62	3.2263
2011-01-10	2011-01-10	Kapitał	1 431.61	439.55	3.2570
2011-01-10	2011-01-10	Odsetki umowne	546.72	167.86	3.2570
2011-01-10	2011-01-10	Odsetki karne	16.32	5.01	3.2575
2011-01-14	2011-01-15	Odsetki umowne	65.36	20.66	3.1636
2011-01-27	2011-01-27	Kapitał	1 374.04	433.97	3.1662

2011-01-27	2011-01-27	Odsetki umowne	545.22	172.20	3.1662
2011-01-27	2011-01-27	Odsetki karne	7.22	2.28	3.1667
2011-02-15	2011-02-15	Odsetki umowne	33.51	10.63	3.1524
2011-03-14	2011-03-14	Kapitał	1 413.64	434.47	3.2537
2011-03-14	2011-03-14	Odsetki umowne	591.29	181.73	3.2537
2011-03-14	2011-03-14	Odsetki karne	16.72	5.14	3.2529
2011-03-15	2011-03-15	Kapitał	1 475.72	453.55	3.2537
2011-03-15	2011-03-15	Odsetki umowne	563.80	173.28	3.2537
2011-04-15	2011-04-15	Odsetki umowne	18.95	5.91	3.2064
2011-05-04	2011-05-04	Kapitał	1 404.97	434,88	3.2307
2011-05-04	2011-05-04	Odsetki umowne	603.53	186.81	3.2307
2011-05-04	2011-05-04	Odsetki karne	11.70	3.62	3.2320
2011-05-13	2011-05-15	Odsetki umowne	39.82	12.26	3.2480
2011-05-30	2011-05-30	Kapitał	1 494.40	435.90	3.4283
2011-05-30	2011-05-30	Odsetki umowne	595.67	173.75	3.4283
2011-05-30	2011-05-30	Odsetki karne	9.94	2.90	3.4276
2011-06-30	2011-06-30	Kapitał	1 527.98	441.60	3.4601
2011-06-30	2011-06-30	Odsetki umowne	663.27	191.69	3.4601
2011-06-30	2011-06-30	Odsetki karne	10.21	2.95	3.4610
2011-07-15	2011-07-15	Odsetki umowne	18.52	5.07	3.6529

2011-10-31	2011-10-31	Kapitał	1 632.66	437.44	3.7323
2011-10-31	2011-10-31	Odsetki umowne	669.09	179.27	3.7323
2011-10-31	2011-10-31	Odsetki karne	78.27	20.97	3.7325
2011-11-15	2011-11-15	Kapitał	1 624.99	435.35	3.7326
2011-11-15	2011-11-15	Odsetki umowne	709.08	189.97	3.7326
2011-11-15	2011-11-15	Odsetki karne	65.92	17.66	3.7327

Po zawarciu aneksu restrukturyzacyjnego w dniu 5 grudnia 2011 r. - do 5 maja 2017 roku rzeczywiste wpłaty z tytułu rat zobowiązania kredytowego oraz kurs waluty franka szwajcarskiego przyjęty do obliczenia raty kredytu prezentowały się następująco:

DATA TRANSAKCJI	DATA WALUTY	SZCZEGÓŁY TRANSAKCJI	KWOTA PLN	KWOTA CHF	KURS
2012-01-19	2012-01-19	Kapitał	604.68	160.85	3.7593
2012-01-19	2012-01-19	Odsetki umowne	525.29	139.73	3.7593
2012-01-20	2012-01-20	Kapitał	0.04	0.01	4.0000
2012-02-27	2012-02-27	Kapitał	560.61	153.95	3.6415
2012-02-27	2012-02-27	Odsetki umowne	630.27	173.08	3.6415
2012-02-27	2012-02-27	Odsetki karne	4.62	1.27	3.6378
2012-03-15	2012-03-15	Odsetki umowne	24.47	6.88	3.5827
2012-04-03	2012-04-03	Kapitał	547.32	152.03	3.6001
2012-04-03	2012-04-03	Odsetki umowne	557.84	154.95	3.6001
2012-04-03	2012-04-03	Odsetki karne	4.57	1.27	3.5984

2012-04-13	2012-04-15	Odsetki umowne	150.29	41.21	3.6469
2012-04-25	2012-04-25	Odsetki umowne	197.83	54.23	3.6480
2012-04-25	2012-04-25	Odsetki karne	2.15	0.59	3.6441
2012-05-08	2012-05-08	Kapitał	493.31	134.71	3.6620
2012-05-08	2012-05-08	Odsetki umowne	306.36	83.66	3.6620
2012-05-08	2012-05-08	Odsetki karne	2.82	0.77	3.6623
2012-05-15	2012-05-15	Odsetki umowne	17.51	4.67	3.7495
2012-05-21	2012-05-21	Kapitał	530 48	140.63	3.7722
2012-05-21	2012-05-21	Odsetki umowne	635.65	168.51	3.7722
2012-05-21	2012-05-21	Odsetki karne	1.40	0,37	3,7838
2012-06-15	2012-06-15	Odsetki umowne	32.48	8.63	3.7636
2012-07-12	2012-07-12	Kapitał	495.45	135.01	3.6697
2012-07-12	2012-07-12	Odsetki umowne	638.67	174.04	3.6697
2012-07-12	2012-07-12	Odsetki karne	5.87	1.60	3.6688
2012-07-26	2012-07-26	Kapitał	1 702.79	466.02	3.6539
2012-07-26	2012-07-26	Odsetki umowne	614.33	168.13	3.6539
2012-07-26	2012-07-26	Odsetki karne	8.22	2.25	3.6533
2012-08-14	2012-08-15	Odsetki umowne	74.68	20.93	3.5681
2012-08-22	2012-08-22	Kapitał	1 637.87	460.80	3.5544
2012-08-22	2012-08-22	Odsetki umowne	555.52	156.29	3.5544

2012-08-22	2012-08-22	Odsetki karne	5.01	1.41	3.5532
2012-09-14	2012-09-15	Odsetki umowne	201.60	57.64	3.4976
2012-09-18	2012-09-18	Kapitał	1 643.88	461.31	3.5638
2012-09-18	2012-09-18	Odsetki umowne	424.31	119.07	3.5635
2012-10-15	2012-10-15	Kapitał	0.04	0.01	4.0000
2012-10-15	2012-10-15	Odsetki umowne	331,78	93.40	3.5522
2012-10-22	2012-10-22	Kapitał	1 671.88	470.09	3.5565
2012-10-22	2012-10-22	Odsetki umowne	253.22	71.20	3.5565
2012-10-22	2012-10-22	Odsetki karne	5.12	1.44	3.5556
2012-11-15	2012-11-15	Odsetki umowne	469.77	129.43	3.6295
2012-11-21	2012-11-21	Kapitał	1 670.07	465.11	3.5907
2012-11-21	2012-11-21	Odsetki umowne	144.20	40.16	3.5906
2012-11-21	2012-11-21	Odsetki karne	4.38	1.22	3.5902
2012-12-14	2012-12-15	Odsetki umowne	21.46	6.05	3.5471
2013-01-07	2013-01-07	Kapitał	1 669.33	466.71	3.5768
2013-01-07	2013-01-07	Odsetki umowne	563.67	157.59	3.5768
2013-01-07	2013-01-07	Odsetki karne	16.99	4.75	3.5768
2013-01-10	2013-01-10	Kapitał	15.39	4.35	3.5379
2013-01-10	2013-01-10	Odsetki karne	0.04	0.01	4.0000
2013-01-15	2013-01-15	Odsetki umowne	4.56	1.29	3.5349

2013-01-16	2013-01-16	Kapitał	1 637.35	467.96	3.4989
2013-01-16	2013-01-16	Odsetki umowne	571.20	163.25	3.4989
2013-02-15	2013-02-15	Odsetki umowne	11.47	3.22	3.5621
2013-03-08	2013-03-08	Kapitał	1 648.96	468.44	3.5201
2013-03-08	2013-03-08	Odsetki umowne	566.17	160.84	3.5201
2013-03-08	2013-03-08	Odsetki karne	15.17	4.31	3.5197
2013-03-15	2013-03-15	Odsetki umowne	79.71	22.59	3.5286
2013-04-12	2013-04-12	Kapitał	1 717.89	484.76	3.5438
2013-04-12	2013-04-12	Odsetki umowne	443.61	125.15	3.5438
2013-04-12	2013-04-12	Odsetki karne	21.09	5.95	3.5445
2013-04-15	2013-04-15	Odsetki umowne	77.50	21.87	3.5437
2013-05-13	2013-05-13	Kapitał	1 654.15	469.05	3.5266
2013-05-13	2013-05-13	Odsetki umowne	500.81	142.01	3.5266
2013-05-13	2013-05-13	Odsetki karne	20.31	5.76	3.5260
2013-05-15	2013-05-15	Odsetki umowne	74.72	21.21	3.5229
2013-06-05	2013-06-05	Kapitał	1 723.42	474.81	3.6297
2013-06-05	2013-06-05	Odsetki umowne	496.94	136.91	3.6297
2013-06-05	2013-06-05	Odsetki karne	15.86	4.37	3.6293
2013-06-14	2013-06-15	Odsetki umowne	13.78	3.82	3.6073
2013-07-30	2013-07-30	Kapitał	1 697.33	470.03	3.6111

2013-07-30	2013-07-30	Odsetki umowne	657.91	182.19	3.6111
2013-07-30	2013-07-30	Odsetki karne	44.78	12.40	3.6113
2013-08-26	2013-08-26	Kapitał	1 711.95	475.99	3.5966
2013-08-26	2013-08-26	Odsetki umowne	859.62	239.01	3.5966
2013-08-26	2013-08-26	Odsetki karne	28.41	7.90	3.5962
2013-09-27	2013-09-27	Kapitał	1 778.98	489.51	3.6342
2013-09-27	2013-09-27	Odsetki umowne	788.00	216.83	3.6342
2013-09-27	2013-09-27	Odsetki karne	33.03	9.09	3.6337
2013-10-11	2013-10-11	Kapitał	590.08	165.38	3.5680
2013-10-11	2013-10-11	Odsetki karne	8.92	2.78	3.5683
2013-11-25	2013-11-25	Kapitał	2 750.86	765.36	3.5942
2013-11-25	2013-11-25	Odsetki umowne	690.41	192.09	3.5942
2013-11-25	2013-11-25	Odsetki karne	58.73	16.34	3.5942
2014-01-14	2014-01-14	Kapitał	522.58	146.89	3.5576
2014-01-14	2014-01-14	Odsetki umowne	440.57	123.84	3.5576
2014-01-14	2014-01-14	Odsetki karne	36.86	10.36	3.5579
2014-01-29	2014-01-29	Kapitał	992.20	273.44	3.6286
2014-01-29	2014-01-29	Odsetki karne	7.77	2.14	3.6308
2014-02-06	2014-02-06	Kapitał	188.42	52.23	3.6075
2014-02-06	2014-02-06	Odsetki umowne	40.87	11.33	3.6072

2014-02-06	2014-02-06	Odsetki karne	40.73	11.29	3.6076
2014-03-10	2014-03-10	Kapitał	1 746.02	478,19	3.6513
2014-03*10	2014-03-10	Odsetki umowne	588.55	161.19	3.651 i
2014-03-10	2014-03-10	Odsetki karne	65.43	17.92	3.6512
2014-04-10	2014-04-10	Kapitał	1 705 29	473 48	3.6016
2014-04-10	2014-04-10	Odsetki umowne	631.14	175.24	3.6016
2014-04-10	2014-04-10	Odsetki karne	63.57	17.65	3.6017
2014-04-30	2014-04-30	Kapitał	29.13	8.01	3.6367
2014-04-30	2014-04-30	Odsetki umowne	455.78	125.31	3.6372
2014-04-30	2014-04-30	Odsetki karne	15.09	4.15	3.6361
2014-05-16	2014-05-16	Kapitał	1 685.80	465.96	3.6179
2014-05-16	2014-05-16	Odsetki umowne	54.20	14.98	3.6182
2014-05-16	2014-05-16	Odsetki karne	59.98	16.58	3.6176
2014-05-19	2014-05-19	Odsetki karne	14.01	3.88	3.6108
2014-05-19	2014-05-19	Kapitał	1 682.16	465.96	3.6101
2014-05-19	2014-05-19	Odsetki karne	50.36	13.95	3.6100
2014-05-19	2014-05-19	Odsetki umowne	53.48	14.81	3.6111
2014-06-20	2014-06-20	Odsetki karne	24.64	6.87	3.5866
2014-06-20	2014-06-20	Odsetki umowne	460.31	128.33	3.5869
2014-06-20	2014-06-20	Kapitał	1 756.83	489.79	3.5869

2014-06-20	2014-06-20	Odsetki karne	49.32	13.75	3.5869
2014-06-20	2014-06-20	Odsetki umowne	508.90	141.88	3.5868
2014-07-15	2014-07-15	Odsetki karne	18.70	5.21	3.5893
2014-07-15	2014-07-15	Odsetki umowne	56.78	15.82	3.5891
2014-07-15	2014-07-15	Kapitał	1 705.05	475.09	3.5889
2014-07-15	2014-07-15	Odsetki karne	1.51	0.42	3.5952
2014-07-15	2014-07-15	Odsetki umowne	546.02	152.14	3.5889
2014-07-15	2014-07-15	Kapitał	166.94	46.52	3.5886
2014-08-29	2014-08-29	Kapitał	795.00	215.52	3.6888
2014-09-12	2014-09-12	Kapitał	799.11	218.61	3.6554
2014-09-12	2014-09-12	Odsetki karne	25.89	7.08	3.6568

Indeks Marżowy Banku, stanowiący realny przychód ze sprzedaży waluty franka szwajcarskiego klientowi przez bank, w ramach spłaty rat kredytowych indeksowanych w walucie obcej CHF, w przypadku każdej raty oscylował w granicach od 0,01 do 0,056. Marża kontraktowa od kwietnia 2007 roku do grudnia 2008 roku wynosiła 2,3%, zaś po tej dacie do wypowiedzenia umowy kredytowej wynosiła 1,2%. Realne miesięczne oprocentowanie kredytu hipotecznego wynosiło od 1,1% do 5,0% i w okresie trwania umowy wyrażało tendencję malejącą. Całkowity przychód operacyjny banku wyniósł 14.049,77 zł.

W okresie obowiązywania umowy o kredyt hipoteczny powodowa spółka pięciokrotnie zmieniała zapisy „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...)” w oparciu o klauzulę modyfikacyjną zawartą w treści § 23. O każdej zmianie powódka informowała kredytobiorców.

Istotne zmiany nastąpiły w § 15 Regulaminu, a polegały na doprecyzowaniu dotychczas obowiązujących zasad ustalania kursów walut. Zgodnie przedmiotową zmianą: „Kurs kupna i sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego wyznaczone są z uwzględnieniem poniższych zasad:

1) Kurs kupna i sprzedaży walut zamieszczany w Tabeli jest ustalany przez Bank na podstawie:

a) Kursów Średnich Międzybankowych (KŚM) czyli kwotowań kupna i sprzedaży walut na rynku międzybankowym, prezentowanych w serwisie informacyjnym Reuters o nazwie (...) lub każdej innej która ją zastąpi lub zmieni, dostępnych na moment ustalania Tabeli,

b) Kursu Średniego Bankowego (KŚB) wyznaczanego na podstawie Kursów Średnich Międzybankowych,

c) Indeksu Marżowego Banku (IMB).

2) Kurs Średni Międzybankowy dla pary walut USD/PLN, EUR/USD oraz USD/CHF jest wyznaczany poprzez dodanie kursu kupna do kursu sprzedaży danej pary walutowej, np. USD/PLN (tj. Kursów z Reuters) i podzielenie otrzymanej wartości przez 2. (...)

Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla CHF/PLN jest wyznaczany poprzez podzielenie Kursu Średniego Międzybankowego (KŚM) dla USD/PLN przez Kurs Średni Międzybankowy dla USD/CHF. (...)

Kurs kupna oraz sprzedaży dla CHF/PLN zamieszczany w Tabeli jest ustalany w następujący sposób:

a) Kurs kupna: Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla CHF/PLN jest pomniejszany o wartość Indeksu Marżowego Banku.

b) Kurs sprzedaży: Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla CHF/PLN jest powiększany o wartość Indeksu Marżowego Banku.

Wysokość Indeksu Marżowego Banku (IMB) wynosi 7,00% Kursu Średniego Bankowego (KŚB). Bank uprawniony jest do stosowania korzystniejszej dla Kredytobiorcy wysokości Indeksu Marżowego Banku, bez uzyskania zgody Kredytobiorcy.”

W przedmiotowej modyfikacji Regulaminu wprowadzono również wzór do wyliczenia kursu kupna oraz sprzedaży dla CHF/PLN następująco:

Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla CHF/PLN = (KŚM dla USD/PLN) x (KŚM dla USD/CHF).

W powyższym wzorze „KŚM dla USD/PLN” oznacza Kurs z Reuters kupna USD/PLN + Kurs z Reuters sprzedaży USD/PLN)/2, natomiast „KŚM dla USD/CHF” oznacza Kurs z Reuters kupna USD/CHF + Kurs z Reuters sprzedaży USD/CHF)/2.

Dnia 12 września 2014 r. (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. skierowała do pozwanych wypowiedzenie umowy kredytu hipotecznego, stanowiące w treści, iż pozwany zostaje wezwany do bezzwłocznej spłaty bieżącego zadłużenia, z pouczeniem, że po upływie terminu wypowiedzenia i nie uregulowania należności przez kredytobiorców zadłużenie stanie się natychmiast wymagalne. Jako przyczynę bank wskazał naruszenie postanowień umowy kredytowej i Regulaminu w zakresie, w jakim wskazują na konsekwencje nieterminowej spłaty kapitału kredytu, odsetek i innych należności wynikających z umowy.

Dla potrzeb obliczenia terminu wypowiedzenia ww. umowy powódka przyjęła 14-dniowy okres niezbędny do doręczenia stronie pozwanej przedmiotowego wypowiedzenia, a następnie uwzględniła 30-dniowy okres wypowiedzenia.

Przesyłka zawierająca wypowiedzenie, a zaadresowana do A. C. (1), została zwrócona nadawcy z relacją poczty „nie podjęto w terminie”.

W związku z brakiem spłaty należności, przedmiotowa umowa uległa rozwiązaniu, a całe roszczenie stało się wymagalne.

Powódka w dniu 18 marca 2016 r. sporządziła wyciąg z ksiąg bankowych (...) Bank (...) S.A. nr (...), wskazujący wysokość zobowiązań kredytobiorców na kwotę 656.833,62 zł, na którą składają się następujące należności:

1) 606.490,28 zł z tytułu kapitału kredytu,

2) 6.910,63 zł z tytułu odsetek umownych, naliczonych zgodnie z Regulaminem od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 15/06/2014 r. do dnia rozwiązania umowy, tj. do dnia 19/10/2014 r.,

3) 330,36 zł z tytułu odsetek podwyższonych naliczonych zgodnie z Regulaminem od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 15/06/2014 r. do dnia rozwiązania umowy, tj. do dnia 19/10/2014 r.,

4) 43.102,35 zł z tytułu odsetek ustawowych naliczonych od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia następnego po dniu rozwiązania umowy, tj. od dnia 20/10/2014 r. do dnia 31/12/2015 r. oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 01/01/2016 r. do dnia wystawienia wyciągu z ksiąg banku.

Wyciąg z ksiąg bankowych został podpisany przez pracownika banku należycie do tego umocowanego.

Pozwani w okresie od 2011 roku do 2016 roku generowali zadłużenia z tytułu zobowiązań kredytowych i pożyczkowych zaciąganych również w innych instytucjach finansowych. Także z tych tytułów A. C. (1) i A. C. (2) nie wywiązywali się terminowo, co skutkowało wszczęciem przeciwko nim licznych postępowań windykacyjnych i sądowych.

Toczyło się przeciwko pozwany również postępowanie egzekucyjne pod sygnaturą KM 13971/11 przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Żaganiu Z. Z. w oparciu o nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym wydany przez Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie VI Nc-e 547652/11 opatrzony w klauzulę wykonalności.

Przeciwko A. C. (1) toczyło się także postępowanie egzekucyjne pod sygnaturą Km 3664/12 oraz Km 4162/12 przed Komornikiem Sadowym przy Sądzie Rejonowym Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie E. P. w oparciu o nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie w sprawie III Nc 761/12 zaopatrzony w klauzulę wykonalności.

Toczyła się także egzekucja w sprawie Km1745/13 przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Goleniowie w oparciu o nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym wydany przez Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie dnia 20 marca 2012 r. w sprawie VI Nc-e 122481/12 opatrzony w klauzulę wykonalności.

Według stanu na dzień 8 maja 2017 roku kapitał wymagalny z tytułu zobowiązania kredytowego wynosił 558.182,80 zł, natomiast odsetki wymagalne wyniosły na ten dzień odpowiednio: 208,74 zł (odsetki karne), 2.911,85 zł (odsetki umowne) i 113.089,29 zł (odsetki ustawowe).

Do dnia dzisiejszego A. C. (1) i A. C. (2) nie uregulowali dochodzonego pozwem roszczenia. Nie spłacają rat kredytu hipotecznego.

W świetle powyższych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy uznał roszczenie za zasadne.

Na wstępie rozważań Sąd I instancji zwrócił uwagę, że pozwani zawarli umowę na podstawie której Bank oddał do dyspozycji pozwanych 425.000 zł, która stanowiła równowartość 181.275,33 CHF przeznaczonych na nabycie prawa własności do domu jednorodzinnego oraz refinansowanie wydatków na jego zakup; okres kredytowania został ustalony na 30 lat (360 miesięcy).

W odniesieniu do zarzutu niewykazania wysokości roszczenia Sąd miał uwadze, że jego wysokość została wykazana za pomocą dołączonych przez powoda dokumentów prywatnych, w szczególności wyciągu z ksiąg bankowych, harmonogramu spłat, historii spłaty kredytu, zestawienia kursów kupna/sprzedazy dla CHF, zestawienia dołączonego do pisma z 26 czerwca 2018 r., a pozwani, pomimo że dla każdego z nich został ustanowiony osobny pełnomocnik z urzędu, nie podnieśli rzeczowych zarzutów kwestionujących prawidłowość danych stanowiących podstawę obliczeń pod względem rachunkowym. W szczególności nie twierdzili, że powód przy dokonywaniu obliczeń nie uwzględnił konkretnych wpłat dokonywanych przez pozwanych, nieprawidłowo wskazał daty konkretnych wpłat, przyjął inne kursy od wskazanych w Tabelach kursów lub popełnił inne konkretne błędy rachunkowe. Ponadto pozwani nie wnieśli o dopuszczenia dowodu z opinii biegłego w celu weryfikacji poprawności obliczeń pod względem rachunkowych. W tej sytuacji Sąd uznał, że brak jest podstaw do kwestionowania stanowiska powoda co do poprawności obliczenia dochodzonej kwoty w oparciu przyjęte przesłanki takie jak wysokość kredytu, oprocentowanie, okres kredytowania,

przeliczanie spłat według kursu CHF w Tabelach kursów, daty i wysokość spłat i dopuszczanie na te okoliczności dowodu z opinii biegłego z urzędu.

Sąd nie podzielił zarzutu, że umowa jest nieważna z uwagi na naruszenie zasady walutowości. Sąd zwrócił uwagę, że pozwani powołują się na art. 358 § 1 k.c. w brzmieniu z daty zawarcia umowy, stosownie do którego, zobowiązania pieniężne na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej mogły być wyrażone tylko w pieniądzu polskim i podnoszą, że kwota i waluta kredytu została określona wyłącznie we frankach szwajcarskich. W ocenie Sądu Okręgowego, powyższy zarzut jest chybiony, albowiem stosownie do § 2 umowy z 2 marca 2007 r. kwota kredytu została wyrażona w złotych, na co wskazuje chociażby zapis: „Bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji Kredytobiorcy kwotę w złotych [...]” (k. 45). Sąd zaznaczył, że również wypłata kredytu nastąpiła w złotych. Sąd I instancji przyjął zatem, że zawarta umowa nie jest umową walutową, a jedynie kredytem złotych waloryzowanym do CHF - co pozwani wskazują na stronie 5 pisma z 18 kwietnia 2017 r.. W tej sytuacji Sąd nie dopatruje się sprzeczności z powołanym przepisem. Niezależnie od powyższego Sąd podzielił także pogląd, że zaciągnięcie zobowiązania w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w pieniądzu krajowym jest dopuszczalne; zastrzeżenie takie dotyczy wyłącznie sposobu wykonania zobowiązania, przez co nie powoduje zmiany waluty wierzytelności.

Sąd podzielił zarzut pozwanych dotyczący abuzywności klauzul, na których podstawie powód wyliczył wartość kapitału kredytu CHF (k. 180v), ale nie podzielił wniosków, jakie pozwani z tego faktu wywodzili, w szczególności co do nieważności umowy kredytu w całości i nieistnienia roszczeń powódki wobec pozwanych. Sąd zgodził się z pozwanymi, że ani w umowie, ani w Regulaminie nie ma zapisów wyjaśniających, w jaki sposób określany jest kurs CHF. W szczególności dotyczy to § 9 ust. 2 pkt 1 Regulaminu, który nakazuje stosowanie kursu sprzedaży zgodnie z „Tabelą” obowiązującą na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu (k. 57), ale nie zawiera wyczerpujących i precyzyjnych podstaw do obliczania tych kursów, co zdaniem Sądu pozostawia kredytodawcy dużą i niczym nieuzasadnioną swobodę uznania, która może, chociaż nie musi, zostać wykorzystana do ustalania tego kursu w sposób rażąco naruszający interesy pozwanych. W ocenie Sądu, istnienie takiej możliwości daje podstawę do uznania danej klauzuli za abuzywną w rozumieniu art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. niezależnie od tego, czy kredytodawca rzeczywiście wykorzystał powyższą możliwość do zawyżania kursu, według którego pozwani spłacali raty kredytu. Sąd odwołał się do stanowiska judykatury, z którego wynika, że abuzywnymi są takie postanowienia, które godzą w równowagę kontraktową, prowadząc w sposób niesprawiedliwy do istotnej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta. W związku z tym Sąd uznał, że klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną. Nie zgodził się jednak z pozwanymi, że istnienie takiej klauzuli prowadzi do nieważności umowy i nieistnienia roszczenia o spłatę kredytu, albowiem stosownie do art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c. uznanie danej klauzuli za niewiążącą konsumenta nie oznacza, że przestają wiązać (są bezskuteczne) lub są nieważne także pozostałe postanowienia.

Sąd wyjaśnił, że uznanie za bezskuteczne postanowień umowy w zakresie, w jakim odsyłają do Tabeli kursów nie oznacza, że bezskuteczne są także postanowienia nakazujące przeliczanie rat kapitałowo – odsetkowych według kursu dewiz dla CHF. Sąd podkreślił, że nie dochodzi do likwidacji klauzuli indeksującej do CHF, która sama w sobie nie ma charakteru abuzywnego. W ocenie Sądu, istota tego zagadnienia została dobrze oddana w zmianach art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 Prawa bankowego, wprowadzonych ustawą z 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011, nr165, poz. 984), które wprost pozwalają na zawierania umów o kredyty denominowane lub indeksowane do waluty obcej, ale przy odebraniu bankowi swobody uznania w zakresie ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu.

Sąd zaznaczył, że brak precyzyjnych kryteriów ustalania kursów kupna i sprzedaży w Tabeli kursów (art. 111 ust. 1 pkt 4 Prawa bankowego), czyli tzw. spreadu, nie zwalnia z obowiązku spłaty kredytu, ale pozwala konsumentowi na domaganie się zwrotu odpowiedniej części spreadu także na drodze sądowej. Sąd miał jednak na uwadze, że pozwani nie domagają się od Banku zwrotu kwoty odpowiadającej kursowi sprzedaży w zakresie, w jakim Bank

korzystając z niejasnych postanowień umowy zawyżył jego wysokość w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Jak wskazał Sąd orzekający, pozwani najwyraźniej zdają sobie sprawę, że kurs sprzedaży, zwłaszcza w zakresie, w jakim mógłby zostać uznany za zawyżony w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, stanowi znikomą częśći spłacanych należności i to nie ten kurs jest przyczyną tak znacznego wzrostu spłacanych rat. Dlatego sformułowali zarzuty dalej idące, zmierzające do całkowitego zwolnienia ich z obowiązku spłaty zaciągniętego kredytu (poprzez uznanie umowy za nieważną). W takiej sytuacji, wobec braku odpowiedniego stanowiska procesowego, Sąd nie podejmował działań zmierzających do ustalenia czy, a jeżeli tak to, w jakim stopniu kursy sprzedaży stosowane przez powoda faktycznie były zawyżane w sposób prowadzący do rażącego naruszenia interesów pozwanych, na przykład poprzez porównanie tych kursów z kursami stosowanymi w Narodowym Banku Polskim lub innych bankach komercyjnych.

W ocenie Sądu Okręgowego, okoliczności sprawy nie potwierdzają, że doszło do rażącej nieekwiwalentności, w szczególności, że kosztem powodów Bank osiągnął zysk, którego nie można pogodzić z zasadami rzetelnie prowadzonej działalności gospodarczej. Za chybione Sąd uznał argumenty pozwanych zmierzające do wykazania, że wzrost wysokości rat w złotych powoduje automatycznie wzbogacenie się pozwanego Banku. Zdaniem Sądu, argumentacja pozwanych jest chybiona, albowiem nie uwzględnia faktu, że powodowy Bank, jak każdy bank, finansuje kredyty za pomocą instrumentów, które dla niego samego są źródłem zobowiązań wobec innych podmiotów. W tej sytuacji twierdzenie, iż to powodowy Bank jest beneficjentem wzrostu wartości rat kredytowych jest zdaniem Sądu całkowicie dowolne. Sąd podkreślił, że w rezultacie, w razie uwzględnienia żądań pozwanych uznania umowy za nieważną powodowy Bank zostałby postawiony przed zadaniem uzyskania środków na pokrycie tych zobowiązań, co z jednej strony nie ma oparcia w obowiązujących przepisach, a z drugiej byłoby także sprzeczne z zasadami współzycia społecznego powoływany przez pozwanych.

W odniesieniu do podnoszonego przez pozwanych zagadnienia nieważności umowy na gruncie przepisów prawa wspólnotowego - Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich i orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (k. 182) Sąd I instancji podkreślił, że powyższe przepisy zostały implementowane polskiego porządku prawnego przepisami ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U.2012.1225 j.t.), co dotyczy w szczególności przepisów art. 384 k.c. – 385⁽⁴⁾ k.c. (art. 18 ww. ustawy). W tym zakresie Sąd podzielił ocenę zawartą w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2017 r. (II CSK 803/16), z której wynika, że również na gruncie powyższej dyrektywy oraz orzecznictwa TSUE uznanie danej klauzuli za abuzywną nie pociąga za sobą tego, czego domagają się pozwani, tj. niejako automatycznego uznania całej umowy za nieważną oraz nieistnienia roszczeń powódki wobec pozwanych. Usunięcie nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków, czyli inaczej mówiąc przywrócenie równowagi kontraktowej, może w ocenie Sądu polegać na zastąpieniu kursu sprzedaży ustalanego przez pozwany Bank w Tabeli kursów takim kursem, który będzie zgodny z dobrymi obyczajami i nie będzie naruszał interesu powodów. Gdyby się potwierdziło, że kurs sprzedaży rzeczywiście był zawyżany prowadziłoby to zdaniem Sądu, co najwyżej do obniżenia tego kursu, czyli inaczej mówiąc do redukcji spreadu, ale nie mogłoby spowodować uznania umowy kredytowej z 2 marca 2007 r. za nieważną, roszczeń powoda za nieistniejące i oddalenia na tej podstawie powództwa, czego domagają się pozwani.

Sąd nie znalazł podstaw do stwierdzenia nieważności umowy kredytu w świetle ustawy prawo bankowe z uwagi na brak określenia kwoty kredytu. W ocenie Sądu, zawarta umowa jest zgodna z powołanym art. 69 Prawa bankowego, a Sąd nie dostrzega jakichkolwiek sprzeczności prowadzących do jej nieważności na podstawie art. 58 k.c. i nie podziela konkluzji, że umowa kredytu, jako ewidentnie sprzeczna z prawem bankowym z powodu naruszenia przepisów prawa bankowego, złamania zasady oznaczoności świadczenia oraz nieokreślenia w umowie kwoty zobowiązania jest nieważna. Sąd nie podzielił również argumentacji pozwanych, które zostały oparte na wywodach z Raportu Rzecznika Finansowego z czerwca 2016 r., które nie znajdują oparcia w obowiązujących przepisach oraz zebrany materiale dowodowym.

Sąd ocenił, że wbrew stanowisku pozwanych zawarta umowa nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Jak podkreślono, analiza materiały dowodowej, w tym zeznań pozwanych A. C. (1) i A. C. (2), prowadzi do wniosku, że istota problemów pozwanych ze spłatą kredytu z umowy z 2 marca 2007 r., oprócz zadłużenia pozwanych wynikającego z innych tytułów, wynika ze wzmocnienia kursu franka szwajcarskiego (CHF) do złotego (PLN), co spowodowało istotny wzrost wartości nominalnej w złotych wymagalnych rat kredytu, który był indeksowany do franka szwajcarskiego.

Sąd zwrócił zatem uwagę, że w rozpoznawanej sprawie strony miały do czynienia ze swego rodzaju prognozą kursu złotego względem franka szwajcarskiego, która się jednak nie sprawdziła. Sąd dostrzegł, że kredytobiorcy - pozwana i jej mąż zakładali, że przez najbliższe 30 lat frank szwajcarski nie ulegnie tak znacznemu wzmocnieniu w stosunku do złotówki pomimo, że relacje kursowe walut ze swojej istoty są nieprzewidywalne. W celu uzyskania kredytu korzystniejszego w stosunku do kredytów złotych, co potwierdziły złożone zeznania, pozwani podjęli jednak to ryzyko i w tym zakresie – w ocenie Sądu - brak jest podstaw do uznania, że miało to związek z nieuczciwością lub brakiem lojalności ze strony kredytodawcy, że doszło do wypaczenia instytucji kredytu oraz naruszenia bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa. Jak wskazał Sąd orzekający, tej oceny nie mogą podważyć także cytowane przez pozwanych fragmenty Kodeksu Etyki Bankowej. W tym kontekście Sąd wyjaśnił, że argumentacja pozwanych nie uwzględnia okoliczności faktycznych sprawy, w szczególności tego, że nawet profesjonalny kredytodawca nie może ponosić odpowiedzialności za wyniki długoterminowych (np. 30 letnich) prognoz dotyczących kursów walut, na których kurs nie ma żadnego wpływu.

Nadto, Sąd podkreślił, że argumentacja pozwanych opiera się na nieprawidłowym założeniu, że to powodowy Bank ustala kurs złotego do franka szwajcarskiego. W szczególności nie jest prawdą, że kurs złotego do franka szwajcarskiego na rynkach walutowych jest wyznaczany przez powodowy Bank w jego „Tabeli kursów” przewidzianej w art. 111 § 1 pkt 4 Prawa bankowego. Sąd wyjaśnił, że powiązanie w umowie rat kredytu z wysokością kursu kupna-sprzedaży CHF powoduje, że wysokość spłaconego kapitału ze swojej istoty musi się różnić od otrzymanego kredytu. Sąd dodał przy tym, że wahania kursów walut są pochodną procesów ekonomicznych o zasięgu międzynarodowym oraz decyzji polityczno-ekonomicznych podejmowanych w poszczególnych krajach. W odniesieniu do CHF tym krajem jest w szczególności Konfederacja Szwajcarska oraz decyzje jej Banku Narodowego. Dalej Sąd wskazał, że jest faktem powszechnie znanym, że do znacznego wzmocnienia kursu franka szwajcarskiego doszło w szczególności na skutek podjętej w styczniu 2015 r. decyzji Szwajcarskiego Banku Narodowego o uwolnieniu kursu tej waluty, a nie na skutek stosowania przez powodowy Bank takiej czy innej Tabeli kursów. Sąd zwrócił także uwagę, że wahania występowały również przed zawarciem umowy przez powodów. Zdaniem Sądu, zmiany kursów walut same w sobie są rzeczą naturalną i jak najbardziej przewidywalną, ale dokładny ich przebieg oraz amplituda wahań w dłuższym, zwłaszcza kilkudziesięcioletnim okresie czasu nie są możliwe do przewidzenia, nawet dla podmiotów dysponujących nieograniczonym potencjałem analitycznym oraz doświadczeniem w formułowaniu tego rodzaju prognoz. W związku z tym Sąd nie ma podstaw do twierdzenia, że pozwany Bank powinien uprzedzić pozwanych o tym, że kurs CHF ulegnie tak znacznemu podwyższeniu, ponieważ okoliczności podnoszone przez pozwanych i wykazane w niniejszym postępowaniu nie wskazują, że w chwili udzielania kredytu Bank miał taką wiedzę lub przy zachowaniu należytej staranności, nawet przy założeniu profesjonalnego charakteru prowadzonej działalności, mógł taką wiedzę uzyskać. W ocenie Sądu, twierdzenia przeciwne pozwanych, wyraźnie formułowane w odpowiedzi na pozew, nie zostały nawet uprawdopodobnione. Pozwani stanowczo podkreślają, że kredytodawca miał wiedzę co do realności powyższych zagrożeń, ale zdaniem Sądu te twierdzenia są całkowicie dowolne oraz sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego.

Sąd nie podzielił również stanowiska pozwanych co do nieważności umowy kredytu z powodu rażącej nieekwiwalentności świadczeń. W ocenie Sądu rażąca nieekwiwalentność świadczeń nie jest samodzielną podstawą uznania umowy za nieważną, ale może być przesłanką uznania umowy za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c. Zdaniem Sądu, zebrany materiał procesowy nie pozwala jednak na uznanie, że taka sytuacja występuje w rozpoznawanej sprawie. Sąd stoi na stanowisku, że przesłanki zgodności umowy z zasadami współżycia społecznego powinny być oceniane z perspektywy okoliczności, które występowały w dacie jej zawarcia, podobnie jak ocena, czy postanowienia umowy są niedozwolone. Ocena dokonana z tej perspektywy prowadzi w ocenie

Sądu do wniosku, że na dzień zawarcia umowy nie występowała nieekwiwalentność świadczeń mogąca prowadzić do uznania umowy za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego. Sąd zauważył, że wzrost wartości nominalnej rat kredytu wyrażonych w złotych pojawił się dopiero później, co wskazuje na niespełnienie się 30 letniej prognozy pozwanych, że przez ten okres czasu kurs złotego do franka szwajcarskiego nie będzie ulegał istotnym zmianom, co jednak nie ma nic wspólnego z ekwiwalentnością świadczeń ocenianą na dzień zawarcia umowy.

Następnie Sąd nie podzielił argumentacji pozwanych, że przedmiotem umowy nie jest produkt kredytowy, tylko produkt strukturyzowany (instrument finansowy), o bardzo wysokim stopniu skomplikowania, prowadzony przez bank w sprzeczności z obowiązującymi przepisami, w szczególności przepisami dyrektyw MIFID, co ma prowadzić do nieważności umowy kredytu z 2 marca 2007 r. Jak wyjaśnił Sąd, powyższe stanowisko wynika z błędnego założenia, że kredyty hipoteczne są instrumentami finansowymi w rozumieniu dyrektyw MIFID. Celem dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniająca dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/22/EWG (Dz.U. L 145 z 30.4.2004, str. 1–44) jest wzmocnienie zestawu reguł dla usług inwestycyjnych i rynków regulowanych w celu realizacji dwóch głównych celów: ochrony inwestorów i zachowania integralności rynku poprzez ustanowienie zharmonizowanych wymogów dla prowadzenia działalności przez autoryzowanych pośredników oraz wspierania uczciwości, przejrzystości, efektywności i integracji rynków finansowych. Sąd wskazał, że dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie Unii Europejskiej (w tym także Polskę) do harmonizacji przepisów regulujących usługi inwestycyjne i prowadzenie działalności inwestycyjnej. Tymczasem – jak dostrzegł Sąd - pozwani zawarli umowę kredytu przewidzianą w art. 69 Prawa bankowego, która nie narusza wskazywanych dyrektyw unijnych. Sąd wyjaśnił, że stosownie do tego przepisu, w brzmieniu obowiązującym w czasie zawierania umowy, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (ust. 1). Zdaniem Sądu, umowa zawarta przez pozwanych jest zatem niczym innym jak umową kredytu w rozumieniu powyższego przepisu, ze zmianami, które w żaden sposób nie naruszają zasady swobody umów. W tej sytuacji odwoływanie się do naruszeń przepisów Unii Europejskiej lub krajowych dotyczących instrumentów finansowych jest – w ocenie Sądu - co do zasady chybione i nie może implikować oddalenia powództwa.

Sąd nie podzielił także argumentu, że roszczenia powoda uległy przedawnieniu. Sąd zauważył, że powyższy zarzut, pomimo że powinien zostać udowodniony (art. 6 k.c.) został sformułowany w sposób bardzo lakoniczny, tj. nawet bez odwoływania się do konkretnych okoliczności faktycznych sprawy. Jak dostrzegł Sąd, pozwani powołują się wprawdzie na trzyletni termin przedawnienia, ale nie wskazują okoliczności najistotniejszej dla oceny prawidłowości tego zarzutu, tj. w jakiej dacie nastąpiło przedawnienie. W tej sytuacji Sąd uznał, że odniesienie się do tego zarzutu w sposób wyczerpujący i rzeczowy jest co najmniej utrudnione. Sąd wskazał, iż termin trzyletni z art. 118 k.c. nie upłynął z uwagi na wypowiedzenie umowy kredytu we wrześniu 2014 r., a gdyby wypowiedzenie umowy miało być bezskuteczne, co pozwani podnoszą w następnej części odpowiedzi na pozew to tym bardziej nie mogło dojść do przedawnienia, albowiem okres kredytowania wynosi 30 lat.

Sąd zwrócił uwagę, że pozwani podnieśli także, że umowa kredytu nie została skutecznie wypowiedziana. W celu wykazania zasadności tego zarzutu pozwani wskazali, że w świetle nieważności umowy i abuzywności jej postanowień nie udowodniono, że w chwili wypowiedzenia umowy kredytu pozwani w ogóle mieli jakikolwiek wymagalny dług wobec powódki. Ponadto zarzucili, że wypowiedzenie jest bezskuteczne z uwagi na jego niedopuszczalny warunkowy charakter oraz, że nie jest także możliwe przyjęcie, że do wypowiedzenia umowy doszło w związku z wniesieniem pozwu z uwagi na treść pełnomocnictwa. Zdaniem Sądu, powyższa argumentacja nie jest przekonująca dlatego, że umowa jest ważna, a abuzywność postanowień dotyczących ustalania kursów sprzedaży dotyczy tylko znikomego fragmentu zobowiązań pozwanych i nie ma wpływu na wymagalność kredytu oraz obowiązek jego spłaty. W odniesieniu do zarzutu warunkowego charakteru wypowiedzenia przewidzianego w art. 75 Prawa bankowego, w ocenie Sądu pismo Banku z 12 września 2009 r. dawało pozwany możliwość uniknięcia skutków wypowiedzenia umowy przez

zapłatę stosunkowo niewielkiej zaległości, co w istocie było dla nich korzystne. Dlatego Sąd uznał, że brak jest podstaw do wykorzystywania tego „warunku” przeciwko Bankowi, w szczególności w świetle okoliczności sprawy brak jest podstaw do uznania, że stworzenie pozwanym takiej możliwości automatycznie skutkuje uznaniem wypowiedzenia za nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c. lub tym bardziej jego bezskutecznością.

Sąd wydał wyrok w oparciu o przedstawione przez strony dokumenty, których prawdziwość nie była kwestionowana. Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanych w zakresie, w jakim mogłoby z nich wynikać, że kredytodawca lub powodowy Bank postępowali wobec pozwanych w sposób naruszający zasady współżycia społecznego lub w inny sposób mogący skutkować nieważnością umowy. W świetle całego zebranego materiału ocenionego zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego Sąd uznał, że przedstawienie przez pozwanych okoliczności faktycznych sprawy zostało w całości podporządkowane celowi, jakim jest uzyskanie korzystnego wyniku procesowego, ale w sprawach istotnych, w szczególności w odniesieniu do braku odpowiednich pouczeń o ryzykach kursowych, niezgodny z rzeczywistością i niewiarygodny. Dołączone przez powoda dokumenty (np. Oświadczenie o pouczeniu m.in. o ryzyku walutowym k. 53) oraz okoliczności sprawy oceniane w świetle zasad doświadczenia życiowe w ocenie Sądu wskazują, że pozwani mieli dostateczną wiedzę o istocie ryzyka związanego wahaniami kursów walut, ale z perspektywy czasu jest wiadome, że ich prognoza co do stabilności tych kursów okazała się nieprawidłowa. Zdaniem Sądu, pozwani nie wykazali, że Bank działał w sposób nierzetelny i nieuczciwy i nie sprostali spoczywającym na nich ciężarom dowodowym (art. 6 k.c.).

Sąd przeprowadził tylko te dowody, które służyły dostatecznemu wyjaśnieniu okoliczności jednocześnie spornych i istotnych dla rozstrzygnięcia (art. 217 § 3 k.p.c.) w świetle stanowiska procesowego sformułowanego przez pozwanych. W związku z tym za zbędne i powodujące tylko przedłużenie postępowania Sąd uznał w szczególności wnioski o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych. W szczególności w świetle poczynionych ustaleń oraz zarzutów pozwanych, które zostały jasno sprecyzowane Sąd uznał za nieistotne ustalenie przez biegłych, czy i o ile kwoty kredytu wpłacone przez pozwanych przewyższają sumę wymagalnych rat kredytu przy założeniu kwoty kapitału kredytu w wysokości 425 036,27 zł (wniosek: k. 317v), albowiem z jednej strony kwota kapitału kredytu była zmienna i zależała w kursu złotych do franka szwajcarskiego, czego pozwani nie zdołali skutecznie podważyć, a z drugiej strony pozwani nie podnosili nawet zarzutu potrącenia nadwyżki ponad powyższy kapitał. Zwrócono przy tym uwagę, że ich stanowisko było zdecydowanie dalej idące, gdyż podnosili, że roszczenia powoda w ogóle nie istnieją, gdyż umowa jest nieważna. Zdaniem Sądu, nieistotne dla rozstrzygnięcia jest również ustalenie wysokości spreadów walutowych, albowiem pozwani nie przedstawili do potrącenia wpłaconych spreadów. Na marginesie Sąd zauważył, że samo istnienie spreadów rozumianych jako różnica pomiędzy kursem kupna i sprzedaży w tabeli przewidzianej w art. 111 ust. 1 pkt 4 Prawa bankowego nie narusza obowiązujących przepisów i także w tym znaczeniu nie jest to okoliczność istotna dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd podkreślił, że pozwani mogliby domagać się zapłaty tylko tej części spreadu, w jakiej zostałyby on zawyżony rażąco naruszając interes pozwanych, ale powyższy wniosek nie zmierza do ustaleniu tej okoliczności (np. poprzez odniesienie do kursów ustalanych przez NBP lub inne banki).

Sąd nie uwzględnił wniosków dowodowych złożonych przez pozwaną w piśmie z 5 czerwca 2018 r. i potwierdzonych w piśmie pozwanego z 28 czerwca 2018 r., albowiem są one spóźnione w rozumieniu art. 207 § 6 k.p.c. i nie występują jakiegokolwiek wyjątkowe okoliczności w rozumieniu tego przepisu pozwalające na ich uwzględnienie. W ocenie Sądu wskazane w tych pismach, w szczególności w piśmie z 28 czerwca 2018 r. zarzuty i korespondujące z nimi wnioski mogły być zgłaszane już w pierwszych pismach składanych przez pełnomocników.

Z powyższych względów Sąd uznał, że żądanie powoda zasługuje na uwzględnienie w całości i orzekł jak w pkt I i II wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd wydał na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd przyznał powodowi koszty zastępstwa procesowego w stawce minimalnej na podstawie § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804), w brzmieniu obowiązującym na dzień wytoczenia powództwa. Sąd przyznał koszty pełnomocnikowi ustanowionemu z urzędu dla pozwanego A. C. (2) (r. pr. P. B.) na podstawie § 8 pkt 7 w zw. z § 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej

przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. poz. 1805) (pkt IV wyroku) i odmówił przyznania tych kosztów pełnomocnikowi ustanowionemu dla pozwanej A. C. (1) (r. pr. R. G.), albowiem nie złożył on oświadczenia przewidzianego w § 3 tego rozporządzenia. Sąd wskazał, że wprowadzie takie oświadczenie zostało złożone w piśmie z 14 lipca 2017 r., ale wydaje się, że celem ustawodawcy było, żeby te oświadczenia były składane przed zamknięciem rozprawy.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając orzeczenie w części co do pkt I-III wyroku. Jednocześnie, zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucił:

1. błędy w ustaleniach faktycznych, mające wpływ na wynik sprawy, polegające na:

- ustaleniu, że pozwani przed zawarciem umowy kredytu indeksowanego do kursu CHF zostali dostatecznie poinformowani przez pozwaną o ryzyku kursowym oraz jego konsekwencjach,
- ustaleniu, że powódka dokonała pięciokrotnie zmiany treści Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) oraz poinformowała pozwanych o każdej zmianie;

2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., poprzez dokonanie dowolnej, zamiast swobodnej oceny dowodów, polegającej na:

- bezzasadnej odmowie wiarygodności zeznaniom pozwanych w zakresie przedstawionych przez nich okoliczności uzasadniających stanowisko pozwanych co do naruszenia przez powódkę zasad współżycia społecznego,
- nieprawidłowej ocenie dowodów z dokumentów tj. oświadczenia kredytobiorcy zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką z dnia 02.03.2007 r. oraz oświadczenia wnioskodawcy związanego z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej z dnia 02.02.2007 r. poprzez przyjęcie, że poprzez zapoznanie się z ww. dokumentami i ich podpisanie pozwani zostali należycie poinformowani o ryzyku kursowym oraz jego konsekwencjach,
- nieprawidłowej ocenie dowodów z wydruków złożonych przez powódkę wraz z pismem z dnia 08.05.2018 r. tj.: wydruku zatytułowanego „Lista zmian Regulaminu kredytu hipotecznego udzielonego przez (...) oznaczonego w lewym dolnym rogu numerem (...)” (k.404-410), wydruku pisma (...) (k.411), szablonów pism dot. zmian w Regulaminie (k.412-418, 427-433), wydruku pisma (...) (k.419), wydruku zatytułowanego „Tekst zmian Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) stanowiącego integralną część odpowiedniej umowy o kredyt hipoteczny z oznaczeniem UL w jej numerze” (k.420-426) - polegającej na przyjęciu, że ww. wydruki dowodzą, iż doszło do zmiany treści wzorca umownego, dowodzą treści wprowadzonych zmian oraz, że powódka poinformowała pozwanych o każdej zmianie treści wzorca umownego,
- nieprawidłowej ocenie dowodów z dokumentów prywatnych w postaci wyciągu z ksiąg bankowych (k.73), harmonogramu spłat (k.331), historii spłaty kredytu (k.335), zestawienia kursów kupna/sprzedaży CHF (nośnik CD k.389) -polegającej na uznaniu, że za pomocą ww. dowodów powódka zdołała wykazać swoje roszczenie co do wysokości podczas gdy dowody te nie korespondowały z treścią dowodów z dokumentów tj. umowy kredytu oraz Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) oraz nie zawierały danych niezbędnych do prawidłowego wyliczenia żądania pozwu tj. wysokości oprocentowania;

3. naruszenie przepisu art. 230 k.p.c. poprzez uznanie, że strona pozwana nie podniosła rzeczowych zarzutów kwestionujących prawidłowość danych stanowiących podstawę obliczeń żądania pozwu i z związku z tym uznanie, że wysokość żądania pozwu została obliczona prawidłowo;

4. naruszenie art. 232 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że strona powodowa zdołała wykazać wysokość dochodzonego roszczenia, co skutkowało uwzględnieniem powództwa w całości;

5. naruszenie art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 217 § 3 k.p.c. poprzez pominięcie wniosków dowodowych pozwanych o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu finansów i ekonomii na okoliczność (1) ustalenia czy kwoty rat wpłacone przez pozwanych przewyższają, a jeżeli tak to o ile sumę wymagalnych rat kredytu

przy uwzględnieniu tego, że (a) kwota kapitału kredytu stanowi kwotę 425.036,27 PLN, (b) kredyt oprocentowany jest wg oprocentowania przewidzianego w umowie, (c) przy uwzględnieniu środków pieniężnych wpłaconych przez pozwanych; (2) wysokości stosowanych przez powódkę spreadów walutowych w całym okresie kredytowania oraz sumy pobranych świadczeń z tego tytułu w całym okresie kredytowania - mimo, iż przedmiotem ww. dowodów były fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, których ustalenie wymagało posiadania wiadomości specjalnych;

6. naruszenie przepisu art. 69 ust. 1 i 2 w zw. z art. 75 ust. 1 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 6 k.c. poprzez błędną wykładnię tych przepisów polegającą na przyjęciu, że z ich dyspozycji wynika, iż na pozwanych spoczywa ciężar udowodnienia niewłaściwego obliczenia wysokości żądania pozwu o zapłatę z tytułu zwrotu kredytu, podczas gdy ciężar udowodnienia wysokości roszczenia banku z tego tytułu spoczywał na powódce, która wywodziła skutki prawne z faktu posiadania wobec pozwanych wierzytelności w wysokości określonej w pozwie, a zakwestionowanej przez pozwanych;

7. naruszenie art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 58 § 1 k.c. poprzez ich niezastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy oraz uznanie, że umowa kredytu zawarta przez strony nie jest dotknięta sankcją nieważności;

8. naruszenie art. 385¹ § 1 oraz § 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, iż abuzywność klauzul na podstawie których bank wyliczył wartość kapitału kredytu oraz klauzuli umownej z § 9 ust. 2 pkt 1 Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) nie pozbawia bank możliwości stosowania przeliczeń kursowych oraz pozwala konsumentowi wyłącznie domagać się zwrotu odpowiedniej części spreadu na drodze sądowej, podczas gdy z dyspozycji ww. przepisów wynika, że postanowienie takie nie wiąże konsumenta;

9. naruszenie art. 385¹ § 1-4 k.c. w zw. z art. 385² k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że kwestionowane przez pozwanych postanowienia umowne (tj. § 2 ust. 1 umowy kredytu, § 7 ust. 4 oraz § 9 ust. 2 Regulaminu kredytu hipotecznego udzielonego przez (...)) nie stanowią niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu ww. przepisów w zakresie w jakim przewidują mechanizm indeksacji do waluty CHF, podczas gdy postanowienia te nie zostały indywidualnie uzgodnione z pozwanymi oraz kształtują ich prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy - co wypełnia dyspozycję ww. przepisów;

10. naruszenie art. 385¹ § 1 i 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że niedozwolone klauzule umowne są wiążące dla pozwanych, podczas gdy z przepisów tych jednoznacznie wynika, że niedozwolone postanowienia umowne nie są dla konsumenta wiążące;

11. naruszenie art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c. poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że umowa kredytu nie jest dotknięta sankcją nieważności mimo, że po wyeliminowaniu z niej klauzul abuzywnych, nie jest niezgodna z właściwością (naturą) stosunku zobowiązaniowego;

12. naruszenie art. 385¹ k.c. w zw. z art. 385² k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na badaniu podczas kontroli incydentalnej wzorca umownego pod kątem abuzywności jego postanowień okoliczności mających miejsce po zawarciu umowy, dotyczących sfery jej wykonania, wbrew dyspozycji ww. przepisu;

13. naruszenie art. 498 § 1 i 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że pozwani mogli podnieść w niniejszym postępowaniu zarzut potrącenia swojej wierzytelności z tytułu zwrotu należności pobranych przez bank jako spread walutowy z wierzytelnością banku z tytułu zwrotu kredytu, podczas gdy wysokość wierzytelności pozwanych nie była pozwanym znana oraz nie została ustalona przez biegłego sądowego pomimo zgłoszenia przez pozwanych stosownego wniosku dowodowego.

Uwzględniając powyższe pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt I-III i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi

I instancji. Nadto, wniósł o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, a w przypadku oddalenia apelacji o przyznanie pełnomocnikowi pozwanego od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu wraz z należnym podatkiem VAT, przy czym pełnomocnik oświadczył, że koszty te nie zostały opłacone ani w całości ani w części.

Apelację od powyższego wyroku wniosła także pozwana, zaskarżając orzeczenie w części co do pkt I, II, III, V. Jednocześnie zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzuciła:

1. naruszenie przepisu art. 328 § 2 k.p.c., art. 316 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. i art. 232 k.p.c., art. 230 k.p.c. poprzez dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, pominięcie (oddalenie) szeregu twierdzeń, zarzutów i wniosków dowodowych pozwanych, niewskazanie przyczyn dla których Sąd I instancji odmówił wiarygodności dowodom przedłożonym przez stronę pozwaną, względnie przyczyn, dla których zgłoszone przez stronę powodową oraz stronę pozwaną dowody ostatecznie pominął, lub uznał za niepodlegające rozważeniu lub nieistotne dla podjęcia rozstrzygnięcia, w żaden sposób nie odnosząc się do tychże w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku; a w efekcie zarzuciła nierozpoznanie istoty sprawy i bezpodstawne przyjęcie, iż strona powodowa udowodniła roszczenie dochodzone pozwem co do zasady i co do wysokości, zaś strona pozwana nie zdołała podważyć istnienia roszczenia strony powodowej co do zasady ani co do wysokości;

2. błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy, a w szczególności:

- uznanie, że roszczenie strony powodowej wynika z kwestionowanych przez stronę pozwaną dokumentów i wydruków,

- uznanie, że strona pozwana знаła ryzyko walutowe odnoszące się do kredytu udzielonego w złotych polskich, a indeksowanego do CHF, z uwagi na podpisanie oświadczenia o ryzyku walutowym, podczas gdy z przesłuchania strony powodowej wynika, iż kredytobiorcy byli zapewniani przez pracownika banku, iż przedmiotowy kredyt jest bezpieczny,

- uznanie, że skoro strona pozwana podpisała oświadczenie o ryzyku kursowym i ryzyku zmiany stopy procentowej, to oznacza to zapoznanie się strony pozwanej z ryzykami związanymi z zawarciem umowy kredytu, podczas gdy sam zapis umowny konsumenta niemającego wiedzy specjalistycznej z zakresu finansów nie jest wystarczającym źródłem zapewniającym ochronę praw konsumenta oraz należyty i lojalnym potraktowaniem strony powodowej przez pozwany bank będący profesjonalistą, zaś z przesłuchania strony pozwanej wynika, iż wobec niej nie została przedstawiona symulacja dotycząca prognozowanej lub hipotetycznej zmiany kursu franka szwajcarskiego w okresie kredytowania, która wskazywałaby na realne zagrożenia w zakresie ryzyka związanego z zaciągnięciem kredytu indeksowanego do waluty obcej,

- pominięcie okoliczność, iż strona pozwana w ogóle nie była poinformowana o sposobie spłaty rat kredytowych, a w szczególności od jakich przesłanek uzależniona była zmiana kursu kupna i sprzedaży franka szwajcarskiego, co w konsekwencji doprowadziło do ponoszenia opłat ukrytych prowizji banku, w tym „spreadu”,

- uznanie za pozbawiony znaczenia fakt, iż kwota kapitału kredytu została przeliczona na CHF już po zawarciu umowy kredytu i dopiero po jego uruchomieniu, zaś do uruchomienia kredytu doszło w dniu dowolnie ustalonym przez bank,

- uznanie, iż w świetle przedstawionych dokumentów prywatnych (wydruków) strona powodowa udowodniła, że wobec strony pozwanej doszło do skutecznej zmiany treści umowy poprzez zmianę regulaminów,

- niezbadanie umowy kredytu pod kątem abuzywności szeregu postanowień umownych;

3. naruszenie przepisu art. 233 § 1 i 2 k.p.c., art. 230 k.p.c. oraz art. 232 k.p.c. oraz 6 k.c., poprzez przyjęcie, że:

- bank faktycznie zabezpieczał akcję kredytową w postaci pozyskiwania CFIF, mimo iż nie zostało to w żaden sposób udowodnione, a ciężar dowodu wykazania tych okoliczności spoczywa na stronie powodowej,

- wobec poznanych doszło do skutecznej zmiany treści umowy w okresie kredytowania, mimo że nie istnieje dowód, który taki stan rzeczy potwierdza, a ciężar dowodu wykazania skutecznej zmiany treści umowy spoczywa na stronie powodowej,

- doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu w dniu 19.10.2014 w stosunku do obu pozwanych, mimo iż nie istnieje dowód potwierdzający taką okoliczność,

- ciężar dowodu wykazania, iż należności strony powodowej z tytułu spreadu są jej nienależne spoczywa na stronie pozwanej, pomimo iż to strona powodowa domaga się zasądzenia roszczeń z tego tytułu;

4. naruszenie przepisu art. 278 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. oraz art. 232 k.p.c. i 217 § 3 k.p.c. poprzez bezzasadne pominięcie twierdzeń strony pozwanej i oddalenie zgłoszonych przez nią dowodów, w tym w szczególności poprzez oddalenie wniosku dowodowego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu finansów i ekonomii, pomimo, iż wniosek ten był przydatny w celu udowodnienia bezzasadności twierdzeń strony powodowej. Sąd Okręgowy dokonał ponadto we własnym zakresie ustaleń, których poczynienie niewątpliwie wymagało wiedzy specjalnej, chociażby z zakresu instrumentów finansowych, ekonomii i bankowości. Sąd I instancji zastąpił rzetelną analizę materiału dowodowego własnym przekonaniem i dowolną oceną w sytuacji, w której ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wymagała informacji specjalnych;

5. naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie opracowań wykonanych przez S. A., pomimo że opracowania zostały przez stronę pozwaną zgłoszone również jako wyjaśnienia stanowiące poparcie stanowiska powodów i stanowiły integralną część stanowiska strony pozwanej. Sąd Okręgowy powinien był więc zapoznać się z treścią tych dokumentów oraz odnieść się do okoliczności w nich opisanych, czego jednak nie uczynił;

6. naruszenie przepisu art. 385¹ § 1-4 k.c. i art. 58 k.c. w związku z Dyrektywą rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunkach w umowach konsumenckich poprzez:

- nieuwzględnienie, że następujące postanowienia umowy oraz regulaminu: § 6 ust. 6 zd. 2 umowy kredytowej, § 2 pkt 2 regulaminu, § 4 ust. 1 regulaminu, § 7 ust. 4 regulaminu, § 9 ust. 3 regulaminu, § 13 ust. 7 regulaminu, § 14 ust. 4 pkt 1 regulaminu, § 14 ust. 8 regulaminu, § 21 ust. 3 regulaminu, § 18 ust. 4 regulaminu, § 10 ust. 1 pkt 4 litery d-f umowy kredytowej, § 12 ust. 2 umowy kredytowej, § 16 ust. 9 regulaminu, § 21 ust. 1 pkt 3 i 4 regulaminu, § 21 ust. 2 pkt 5, 7 i 8 regulaminu, § 24 regulaminu, - są klauzulami abuzywnymi, ewentualnie iż są to postanowienia nieważne, a tym samym nie wiążą strony pozwanej,

- uznanie, że abuzywność § 9 ust. 2 pkt 1 regulaminu kredytu hipotecznego polega jedynie na bezskuteczności odesłania do bankowych tabel kursowych. Roszczenie banku jest jednak zdaniem Sądu wyliczone prawidłowo, mimo iż opiera się na danych z tabel kursowych, do których odesłanie uznane jest przez Sąd Okręgowy za abuzywne,

- przyjęcie, że skutkiem abuzywności postanowienia odsyłającego do tabel kursowych jest jedynie możliwość domagania się zwrotu spreadu zawyżonego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami,

- przyjęcie, że na ocenę skutków abuzywności postanowienia umownego wpływ mają wydarzenia mające miejsce po zawarciu umowy kredytu, to jest sposób w jaki bank wyliczał spready,

- przyjęcie, że pomimo stwierdzonej przez Sąd Okręgowy abuzywności odesłania do tabel bankowych strona powodowa prawidłowo wyliczyła swoje roszczenie w oparciu o tabele bankowe,

- pominięcie obowiązku badania abuzywności wszystkich postanowień umownych łączących strony w umowie zawartej między przedsiębiorcą a konsumentami, podczas gdy taki obowiązek wynika z przepisów prawa i jest już również ugruntowany w orzecznictwie;

7. naruszenie przepisu art. 58 § 1 i 2 k.c., art. 353¹ k.c., art. 358¹ k.c., art. 69 prawa bankowego w brzmieniu przepisów aktualnych na dzień zawarcia umowy kredytu, poprzez przyjęcie przez Sąd I instancji, iż umowa kredytowa zawarta między stronami nie jest nieważna (z przyczyn opisanych w uzasadnieniu apelacji oraz w pismach procesowych pozwanych składanych na etapie postępowania przed sądem I instancji);

8. naruszenie art. 91 § 1 Konstytucji w zw. z art. 9 Konstytucji w zw. z art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w zw. z art. 5 dyrektywy Rady 93/13/EWG (oraz pozostałymi przepisami tej dyrektywy) w zw. z art. 385¹ § 1-4 k.c. i art. 58 k.c. poprzez niezastosowanie przez Sąd I instancji przepisów wskazanej dyrektywy i wiążącej wykładni przepisów dyrektywy dokonanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej między innymi w następujących wyrokach:

- wyroku TSUE z dnia 20 września 2017 roku, sygnatura akt C-186/16, w sprawie Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko Banca Romaneasca SA,

- wyroku TSUE z dnia 20 września 2018 roku, sygnatura akt C-51/17, w sprawie OTP Bank Nyrt. i OTP Faktoring Koveteleskezel6 Zrt. przeciwko Terez Ilyes i Emil Kiss,

- wyroku TSUE z dnia 30 kwietnia 2014 roku, sygnatura akt C-26/13, w sprawie Arpad, Hajnalka Kaslerne Rabai przeciwko OTP Jelzalogbank Zrt,

- wyroku TSUE z dnia 12 czerwca 2012 roku, sygnatura akt C-618/10, w sprawie Banco Espanol de Credito SA przeciwko Joaquinowi Calderonowi Caminie;

9. naruszenie przepisu art. 75 § 1 i 2, art. 75c § 1 i 2 prawa bankowego poprzez niezasadne przyjęcie, iż pozwana przestrzegała procedury związanej z wypowiedzeniem umowy kredytowej przewidzianej przez te przepisy, w szczególności, że:

- pozwany bank wypowiedział umowę kredytu wobec pozwanej z zachowaniem wymaganego przez przepisy 30-dniowego terminu wypowiedzenia,

- wypowiedzenie umowy z zastrzeżeniem warunku nie czyni wypowiedzenia bezskutecznym,

- pozwana przed wypowiedzeniem umowy kredytowej nie miała obowiązku wezwania do zapłaty kredytobiorcy w terminie nie krótszym niż 14 dni oraz umożliwienia kredytobiorcy w tym terminie złożenie wniosku o restrukturyzację zadłużenia, podczas gdy niedopełnienie tej procedury skutkuje bezskutecznością wypowiedzenia umowy kredytowej;

10. naruszenie przepisu art. 233 § 2 k.p.c., art. 133 § 3 k.p.c., art. 331 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 6 k.c. w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 32 ust. 1 i 45 ust. 1 Konstytucji RP poprzez:

- doręczanie korespondencji procesowej na nieaktualny adres pełnomocnika pozwanej,

- doręczenie pełnomocnikowi pozwanej (dopiero po jego monicie) wyroku wraz z uzasadnieniem na prawidłowy adres pełnomocnika, jednak zawierającego jedynie co drugą stronę uzasadnienia wyroku (na dowód czego pozwana załącza oryginał wyroku wraz z wybrakowanym uzasadnieniem), przez co doręczone pismo urzędowe nie może zostać uznane za prawidłowo sporządzone uzasadnienie wyroku,

- nieuwzględnienie faktu, iż strona pozwana zaprzeczała wszystkim twierdzeniom, zarzutom i wnioskowi strony powodowej - przy czym równocześnie sąd nie uznaje za pozbawione znaczenia procesowego identyczne stanowisko strony powodowej wyrażane przez nią w trakcie procesu sądowego,

- bezzasadne oddalenie wniosków i dowodów zgłoszonych przez pozwanych i pomijanie ich twierdzeń jako spóźnionych przy równoczesnym pomijaniu faktu, iż strona powodowa w trakcie procesu nie wywiązała się z nałożonego na nią przez sąd zobowiązania - sąd nie nadał zaniechaniu powódki żadnego znaczenia procesowego,
- pominięcie wynikającego z przepisów prawa i z orzecznictwa obowiązku badania abuzywności wszystkich postanowień umownych z urzędu,
- obciążaniu pozwanych konsumentów konsekwencjami stwierdzenia abuzywności postanowienia umownego stosowanego przez powódkę,
- przerzucaniu ciężaru wykazania nieistnienia wierzytelności dochodzonej przez stronę powodową w oparciu o dokumenty prywatne na stronę pozwaną,

co w efekcie doprowadziło do nieważności postępowania poprzez pozbawienie pozwanej możliwości obrony swoich praw i złamanie zasady równości stron procesowych oraz zasady kontrydiktoryjności;

11. naruszenie przepisu art. 109 § 1 k.p.c. poprzez błędną wykładnię niniejszego przepisu prowadzącą do przyjęcia przez Sąd, iż termin prekluzyjny do złożenia wniosku o zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wskazany w art. 109 § 1 k.p.c. ma zastosowanie także do wniosku o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, podczas gdy cytowany przepis dotyczy roszczeń stron o zwrot kosztów procesu, a nie wniosku pełnomocnika ustanowionego z urzędu o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego;

12. naruszenie § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, iż z § 3 rozporządzenia wynika, że oświadczenie pełnomocnika musi być złożone przed zamknięciem rozprawy. Względnie, że skutkiem niezłożenia oświadczenia, o którym mowa w przywołanym przepisie przed zamknięciem rozprawy jest utrata przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu prawa do domagania się przyznania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego, podczas gdy z treści § 3 rozporządzenia nie da się wywieść takiego skutku braku złożenia oświadczenia przed zamknięciem rozprawy.

Uwzględniając powyższe apelująca wniosła zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz poprzez obciążenie powódki obowiązkiem zwrotu pozwanej kosztów postępowania sądowego w I instancji, względnie przyznanie pełnomocnikowi pozwanej kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, przy czym oświadczam, że koszty te nie zostały opłacone ani w całości, ani w części. Formułując żądanie ewentualne wniosła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Ponadto, domagała się zasądzenia od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych, względnie przyznanie pełnomocnikowi pozwanej kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Jednocześnie pełnomocnik oświadczył, że koszty te nie zostały opłacone ani w całości, ani w części.

Powódka odpowiadając na apelacje pozwanych wniosła o ich oddalenie oraz zasądzenie od pozwanych na swoją rzecz kosztów procesu.

W piśmie z dnia 10 czerwca 2019 r. powódka domagała się dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości i bankowości, na okoliczności szczegółowo opisane w tymże piśmie. Nadto na wypadek uznania, że umowa jest nieważna sformułowała żądania zasądzenia kwoty 280.000 zł z odsetkami od dnia wniesienia pozwu jako zwrotu nienależnego świadczenia w rozumieniu art. 410 k.c.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje pozwanych okazały się uzasadnione i skutkowały zmianą zaskarżonego wyroku. Powództwo podlegało bowiem oddaleniu w całości.

W realiach sprawy bowiem za uzasadniony należało uznać zgłoszony przez pozwanych zarzut nieważności umowy kredytu.

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że zgodnie z art. 382 k.p.c. Sąd II instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Z regulacji tej wynika, że postępowanie apelacyjne polega na merytorycznym rozpoznaniu sprawy. Oznacza to z kolei, że wyrok sądu drugiej instancji musi opierać się na jego własnych ustaleniach faktycznych i konkluzjach prawnych poprzedzonych ponowną oceną materiału procesowego w kontekście stanowisk storn oraz w granicach apelacji.

Wykonując ten obowiązek Sąd Apelacyjny dokonał własnej oceny przedstawionego pod osąd materiału procesowego i w jej wyniku stwierdził, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, a poczynione ustalenia faktyczne (zawarte w wyodrębnionej redakcyjnie części uzasadnienia zaskarżonego wyroku) nie są wadliwe i znajdują odzwierciedlenie w treści przedstawionych w sprawie dowodów. Sąd odwoławczy ustalenia Sądu Okręgowego czyni częścią uzasadnienia własnego wyroku, nie znajdując potrzeby ponownego ich szczegółowego przytaczania.

Zaznaczyć należy że stanowisko to dotyczy jedynie ustaleń faktycznych stanowiących podstawę wyroku. Nie stanowią takich ustaleń zawarte w części uzasadnienia dotyczącej podstawy faktycznej wnioski sądu co do skuteczności wypowiedzenia umowy. Konkluzje takie stanowią wyraz oceny prawnomaterialnej (niezależnie od ich umiejscowienia w uzasadnieniu wyroku) i jako wyraz oceny prawnej ustalonych faktów nie mogą stanowić elementu podstawy prawnej wyroku.

Dokonując oceny prawnej żądań pozwu w kontekście opisanej wyżej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia stwierdzić należy, że prawidłowa (i jako takie niewymagająca uzupełnienia i korygowania) jest ta część oceny prawnej, w której Sąd Okręgowy kwalifikuje umowę między stronami na podstawie art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe i z tej normy tej wywodzi podstawę prawną. Słusznie bowiem uznał Sąd orzekający, iż powód dochodzi swych praw wynikających z umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do CHF nr (...) z dnia 2 marca 2007 r.

Zarazem trafnie konstatuje Sąd I instancji, iż postanowienia wspomnianej umowy, w zakresie w jakim przewidują system ustalania kursu franka szwajcarskiego do operacji przeliczeniowych w wyniku których określana była wysokość rat kredytu, są klauzulami abuzywnymi w rozumieniu przepisu art. 385¹ § 1 k.c. oraz w związku z tym nie wiążą powodów jako konsumentów. Także ta część argumentacji Sądu nie wymaga uzupełnienia stanowi element oceny Sądu odwoławczego bez konieczności ponawiania wyводу.

Nie można jednak zaakceptować stanowiska Sądu Okręgowego co do braku wpływu zawarcia w umowie między stronami opisanej wyżej klauzuli abuzywnej na ważność umowy i bytu prawnego roszczenia o spłatę kredytu będącego przedmiotem powództwa. Sąd Okręgowy stanowisko swoje uzasadnia, odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego w tym zwłaszcza do orzeczenia z dnia 14 lipca 2017 r. (II CSK 803/16). Z uwagi na treść art. 1 pkt.1) lit. a) ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 825 z późn. zm.) i wynikające stąd obowiązki tego organu judykacyjnego w zakresie zapewnienia jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych, argumenty odwołujące się do wykładni przyjmowanej w (niewiążących w niniejszej sprawie) orzeczeniach Sądu Najwyższego niewątpliwie są ważne i muszą być uwzględniane w toku podejmowania decyzji przesądzającej o powództwie.

W związku z tym zwrócić należy uwagę na to, że już po wydaniu zaskarżonego wyroku w judykaturze Sądu Najwyższego na tle analogicznych do obecnie rozpoznawanej spraw i występujących w nich tożsamy z objętymi rozstrzyganym sporem zagadnień prawnych doszło do wyrażenia zapatrywań prawnych odmiennych od przyjętych przez Sąd Okręgowy. Uwzględniono zwłaszcza wnioski wynikające z orzecznictwa TSUE przyjmując konieczność dokonywania wykładni prawa polskiego w zgodzie z wnioskami jakie wprowadza Trybunał z konsumenckiego prawa europejskiego.

W tym kontekście zwrócić należy uwagę, że już po wydaniu zaskarżonego wyroku, w orzecznictwie TSUE sformułowano (istotne dla wykładni i zastosowania prawa materialnego także w niniejszej sprawie) rozstrzygnięcia dotyczące wykładni art. 5 i 6 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE. L. z 1993 r. Nr 95, str. 29 z późn. zm., dalej cytowanej jako dyrektywa 93/13/EWG). Ze względu na pozycję ustrojową Trybunału, umocowanego zwłaszcza w świetle art. 19 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30 z późn. zm.) do zapewnienia poszanowania prawa unijnego w wykładni i stosowaniu, Sąd polski jest zobowiązany do uwzględniania przy stosowaniu prawa także wykładni prawa europejskiego przyjętej w tych rozstrzygnięciach.

Niekwestionowany jest bowiem obecnie w nauce prawa (por. np. N. Baranowska, Stosowanie wykładni zgodnej z prawem unijnym w sporach horyzontalnych w razie nieprawidłowej implementacji dyrektywy. Europejski Przegląd Sądowy, 2018, nr 2. s. 4-14 i tam prezentowane zestawienie poglądów nauki prawa) oraz orzecznictwie ETS (por. np. wyroki ETS z 13.03.1997 r., C-197/96, Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Francuskiej, EU:C:1997:155; z 13.07.2000 r., C-160/99, Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Francuskiej, EU:C:2000:410; z 18.01.2001 r., C-162/99, Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Włoskiej, EU:C:2001:35 wyrok z 5.10.2004 r. w sprawach połączonych od C-397/01 do C-403/01, Pfeiffer i inni przeciwko Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Waldshut eV, EU:C:2004:584), obowiązek dokonywania przez sąd wykładni prawa krajowego w sposób zapewniający spójność (zgodność) z prawem wspólnotowym (określany w dalszym toku niniejszego wywodu mianem obowiązku wykładni zgodnej).

W świetle tej zasady sąd stwierdziwszy zaniechanie (sprzeczność z prawem unijnym) implementacji dyrektywy ma obowiązek takiego zastosowania (wykładni) prawa krajowego, aby zapewnić efektywność ochrony wynikającej z transponowanej do porządku krajowego normy prawa wspólnotowego.

Skoro więc po wydaniu zaskarżonego wyroku zaprezentowano w orzecznictwie TSUE wykładnię dyrektywy 93/13/EWG istotnie wpływającą na sposób i kierunki wykładni prawa krajowego (przepisów k.c.) dotyczącego skutków stwierdzenia abuzywności postanowienia umownego zawartego w umowie z konsumentem, to wnioski wyprowadzone z tej wykładni muszą stanowić element argumentacji prawnej Sadu Apelacyjnego.

Spośród wypowiedzi judykacyjnych TSUE zapadłych po 27 lipca 2018 (a więc po wydaniu wyroku przez Sąd Okręgowy) w pierwszej kolejności zwrócić należy uwagę na wyrok z dnia 14 marca 2019 roku, Dunai v. Erste Bank Hungary ZRT. C-118/17. Przyjęto w tym orzeczeniu, że przepis art. 6 Dyrektywy Rady 93/13/EWG wymaga by przepisy prawa krajowego interpretowane były w taki sposób, żeby skutkiem wyeliminowania klauzuli umownej o nieuczciwym charakterze było przywrócenie sytuacji prawnej i faktycznej, w jakiej znajdowałby się konsument w przypadku braku istnienia tego nieuczciwego warunku. Wywód ten stanowi ponowienie poglądów prezentowanych wcześniej w orzecznictwie i posiadających ugruntowaną motywację prawną. Istotne jest jednak stwierdzenie przez Trybunał w cytowanym wyżej wyroku, że jeśli zostanie stwierdzone, że warunek jest nieuczciwy a umowa bez takiego warunku nie może dalej istnieć, przepis art. 6 dyrektywy wymaga takiej interpretacji norm prawa krajowego, która pozwoli na stwierdzenie nieważności umowy.

Z kolei w wyroku z dnia 3 października 2019 r., w sprawie o sygn. C -260/18, Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, przyjęto, że w świetle art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 nieuczciwe postanowienia w umowie zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem nie są wiążące dla konsumentów, na warunkach określonych w prawie krajowym państw członkowskich, oraz że umowa pozostaje wiążąca dla stron na tych samych warunkach, jeżeli może obowiązywać bez nieuczciwych postanowień.

Trybunał wskazał, że przepis art. 6 Dyrektywy sam nie określa kryteriów dotyczących możliwości dalszego obowiązywania umowy bez nieuczciwych warunków, lecz pozostawia ich ustalenie sądowi krajowemu zgodnie z krajowym porządkiem prawnym.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej podkreślił jednak, że jeżeli sąd w danej sprawie uzna, że zgodnie z odpowiednimi przepisami utrzymanie w mocy umowy bez zawartych w niej nieuczciwych warunków nie jest możliwe, art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 zasadniczo nie stoi na przeszkodzie jej unieważnieniu. Jest tak zwłaszcza wtedy, gdy unieważnienie klauzul zakwestionowanych przez kredytobiorców doprowadziłoby nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również pośrednio do zaniknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją kredytu do waluty. Odwołując się do wcześniejszych swoich orzeczeń Trybunał stwierdził, że klauzule dotyczące ryzyka wymiany określają główny przedmiot umowy kredytu, więc obiektywna możliwość utrzymania obowiązywania tego rodzaju umowy kredytu wydaje się w tych okolicznościach niepewna (podobną argumentację zawarto w powołanym wyżej wyroku TSUE z dnia 14 marca 2019 r., Dunai, C 118/17, EU:C:2019:207, pkt 48, 52 prezentując tam także wcześniejsze orzecznictwo).

Jak zauważył Trybunał w orzeczeniu C 260/18, wprawdzie dopuszczalne jest, aby sąd krajowy zarządził unieważnieniu nieuczciwych postanowień umownych poprzez zastąpienie ich przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym lub mającego zastosowanie, jeżeli strony umowy wyrażą na to zgodę (zob. podobnie wyroki Trybunału: z dnia 30 kwietnia 2014 r., Kásler i Káslerné Rábai, C 26/13, EU:C:2014:282, pkt 81; a także z dnia 26 marca 2019 r., Abanca Corporación Bancaria i Bankia, C 70/17 i C 179/17, EU:C:2019:250, pkt 59). Niemniej art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, które się w niej znajdowały, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane w szczególności przez skutki wynikające z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów. W rezultacie wyrażono stanowczy pogląd, iż nie można zastępować zawartych w umowie postanowień niedozwolonych przez odwoływanie się do reguł ogólnych.

W tym kontekście zwrócić należy uwagę na wykładnię prawa w istotnym dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy zakresie, prezentowaną w orzecznictwie Sądu Najwyższego po dacie wydania zaskarżonego wyroku (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2019 r. III CSK 159/17, wyrok SN z dnia 27 listopada 2019, II CSK 483/18, czy też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r. V CSK 382/18).

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2019 r. III CSK 159/17 przedstawiono wywód skonkludowany stwierdzeniem, że eliminacja klauzuli indeksacyjnej nie prowadzi do unieważnienia umowy, ani też nie wymaga zastąpienia nieuczciwego postanowienia umownego innym - możliwe jest funkcjonowanie umowy stron również po wyeliminowaniu z niej klauzuli indeksacyjnej. Do ewentualnego zastąpienia kwestionowanych postanowień umownych innymi, musiałoby dojść jedynie wówczas, gdyby po wyeliminowaniu klauzuli abuzywnej nie było możliwe dalsze obowiązywanie umowy, zaś konsument mógłby zostać narażony na szczególnie niekorzystne konsekwencje, choćby w postaci rozwiązania umowy.

W wyroku z dnia 27 listopada 2019 r. (II CSK 483/18, Lex nr 2744159) Sąd Najwyższy przedstawił natomiast wykładnię pogłębioną, uwzględniającą wnioski płynące z przedstawionej judykatury TSUE. Wskazano, że w świetle judykatury Trybunału co do zasady wyklucza się, aby sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w umowach. Zwrócono uwagę, że działania sądu w razie stwierdzenia klauzuli abuzywnej mają mieć charakter sankcyjny, co oznacza dążenie do osiągnięcia swoistego skutku zniechęcającego profesjonalnych kontrahentów (przedsiębiorców), zawierających umowy z konsumentami do przewidywania w umowach z nimi nieuczciwych postanowień umownych. Wskazał Sąd Najwyższy, że skutek ten nie mógłby zostać osiągnięty gdyby umowa mogła zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy przez wprowadzenie do umowy warunków uczciwych. Kontrahent konsumenta niczym by bowiem nie ryzykował, narzucając nieuczciwe postanowienia umowne, skoro mógłby liczyć na to, że sąd uzupełni umowę przez wprowadzenie uczciwych warunków, które powinny być przez niego zaproponowane od razu. Zdaniem Sądu Najwyższego należy zatem dążyć do osiągnięcia stanu „niezwiązania” konsumenta zakwestionowanymi postanowieniami umownymi, przy jednoczesnym (na ile to możliwe) utrzymaniu w mocy umowy (art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13.) Na tle powołanych przez siebie rozstrzygnięć TSUE Sąd Najwyższy uznał, że wykluczone jest jako sprzeczne z celem Dyrektywy 93/13, zastąpienie przez sąd klauzul abuzywnych np.

kursem średnim waluty obcej z dnia wymagalności roszczenia ogłaszanym przez NBP. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ryzyko przedsiębiorcy stosującego abuzywne klauzule byłoby bowiem w razie ich eliminacji ze stosunku umownego niewielkie i nie zniechęcałoby przedsiębiorców do stosowania nieuczciwych klauzul w przyszłości. Dalej wskazano, że zgodnie z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 po wyeliminowaniu z umowy niedozwolonych klauzul umowa będzie wiązała strony bez nieuczciwych postanowień albo dojdzie do tak istotnego jej zniekształcenia, że nie będzie ona mogła być utrzymana (co podlega ocenie przez Sąd orzekający w sprawie). Odwołując się w tym kontekście do przywołanego wyżej rozstrzygnięcia w sprawie C-260/18 Sąd Najwyższy określił szczegółowy wzorzec postępowania zmierzającego do oceny czy umowa może być utrzymana z pominięciem klauzuli abuzywnej czy też należy stwierdzić jej nieważność. Akcentując to, że wyrok w sprawie C-260/18 dotyczy polskiego systemu prawnego Sąd Najwyższy wskazał, że Dyrektywa 93/13/EWG nie określa kryteriów dotyczących możliwości dalszego obowiązywania umowy bez nieuczciwych warunków, lecz pozostawia ich ustalenie - zgodnie z prawem Unii Europejskiej - krajowemu porządkowi prawnemu.

W konkretnej sytuacji należy zatem w świetle kryteriów krajowych zbadać możliwość utrzymania w mocy umowy, której klauzule zostały uznane za nieważne. Jeżeli sąd krajowy uzna, że zgodnie z odpowiednimi przepisami obowiązującego prawa utrzymanie w mocy umowy bez zawartych w niej nieuczciwych postanowień nie jest możliwe, to art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 nie stoi na przeszkodzie stwierdzeniu, że ta umowa nie może dalej obowiązywać bez takich warunków i wtedy sąd powinien orzec jej unieważnienie.

Sąd Najwyższy w powyższym orzeczeniu zwrócił też uwagę na to, co istotne z punktu widzenia twierdzeń powoda zawartych w piśmie z dnia 10 czerwca 2019 r., że po raz kolejny w orzecznictwie ETS wykluczono możliwość uzupełnienia luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, które w niej się znajdowały, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że treść czynności prawnej jest uzupełniana przez skutki wynikające z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie są zatem przepisami o charakterze dyspozytywnym lub przepisami mającymi zastosowanie, jeżeli strony umowy wyrażą na to zgodę.

Odwołując się do wykładni dokonanej przez Trybunał, przyjęto że art. 6 ust. 1 Dyrektywy nie stoi na przeszkodzie zastąpieniu nieuczciwego postanowienia umownego wspomnianym przepisem dyspozytywnym albo przepisem mającym zastosowanie w razie wyrażenia na to zgody przez strony, jednak możliwość ta jest ograniczona do przypadków, w których usunięcie nieuczciwego postanowienia umownego zobowiązywałoby sąd do unieważnienia umowy jako całości, wbrew woli konsumenta, narażając go tym samym na szczególnie szkodliwe skutki.

Sąd krajowy, na podstawie prawa krajowego zobowiązany jest wskazać moment, w którym należy dokonać oceny skutków stwierdzenia nieuczciwego charakteru postanowienia umownego, mając na uwadze, w braku wyraźnych wskazówek ustawowych, że interes konsumenta, jaki należy rozważyć, to interes istniejący w momencie rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Najwyższy wziął wreszcie pod uwagę odpowiedź na zadane pytanie prejudycjalne w kwestii uwzględnienia woli konsumenta co do skutków powołania się na niedozwoloną klauzulę umowną. Trybunał uznał że wola konsumenta, który uważa, iż stwierdzenie nieważności całej umowy nie jest dla niego niekorzystne, przeważa nad wdrożeniem systemu ochrony, takiego jak zastąpienie nieuczciwego postanowienia i utrzymanie umowy w mocy. Tym samym Dyrektywa 93/13 sprzeciwia się, w przypadku braku wyraźnej woli samego konsumenta utrzymaniu w mocy nieuczciwych warunków umowy, które w chwili rozstrzygnięcia sporu ocenia się jako obiektywnie korzystne dla niego.

Do sądu krajowego zatem należy, na podstawie prawa krajowego i zgodnie z prawem Unii Europejskiej, dokonanie oceny w zakresie kwalifikacji nieuczciwego charakteru postanowienia umownego oraz przedmiotu umowy, w celu ustalenia, czy możliwe jest utrzymanie w mocy umowy pozbawionej nieuczciwych postanowień.

Wobec tych argumentów i odwołując się do wcześniejszych swoich wypowiedzi orzeczniczych Sąd Najwyższy odrzucił możliwość przyjęcia, że w przypadku stwierdzenia abuzywności postanowienia dotyczącego przeliczania świadczenia,

umowa kredytu podlega uzupełnieniu przez sąd przez wprowadzenie w miejsce niedozwolonych klauzul innego mechanizmu waloryzacji.

Sąd Najwyższy uznał, że w razie sporu o ważność umowy kredytu bankowego denominowanego (indeksowanego) do obcej waluty, w której treści znajduje się niedozwolona klauzula konsumencka dotycząca sposobu tej denominacji rozstrzygnięcie powinno polegać na rozpatrzeniu w istocie jedynie dwóch możliwości.

W pierwszej kolejności poddane musi być ocenie stwierdzenie nieważności umowy, która bez klauzuli niedozwolonej nie może dalej funkcjonować w obrocie prawnym, zwłaszcza ze względu na brak (odpadnięcie) któregoś z koniecznych składników (essentialia negotii) umowy nazwanej kredytu bankowego. Druga możliwość to przyjęcie, że umowa jest ważna, ale w miejsce bezskutecznych postanowień waloryzacyjnych nie wchodzi żadne dodatkowe postanowienia.

Sąd zaznaczył, że wskazanie na niedozwolony charakter klauzuli umownej jest uprawnieniem konsumenta, w którego interesy może godzić zachowanie takiej klauzuli. W określonych okolicznościach konsument - kredytobiorca może uznać, że jeżeli wyeliminowanie klauzuli niedozwolonej prowadziło do unieważnienia umowy, to woli on jej utrzymanie i jednocześnie utrzymanie w mocy całej umowy.

Sąd powinien uzyskać więc stanowisko strony procesu (kredytobiorcy – konsumenta) poprzedzone poinformowaniem jej o konsekwencjach prawnych wynikających z unieważnienia w całości zawartej umowy kredytowej oraz podobnie, o skutkach uznania za nieważną klauzuli niedozwolonej, z utrzymaniem w mocy pozostałej treści tej umowy. Po przedstawieniu tych informacji, konsument winien oświadczyć, które rozwiązanie wybiera jako dla niego korzystniejsze.

W świetle powyższego przede wszystkim od świadomego wyboru konsumenta zależy kierunek rozstrzygnięcia sądu. Kredytobiorca może więc domagać się utrzymania umowy kredytowej bez niewiążących go postanowień umownych albo żądać jej unieważnienia w całości. To konsument decyduje zatem w istocie, które rozwiązanie jest dla niego – w jego ocenie - najkorzystniejsze.

Zwraca się uwagę na to, że dalsze obowiązywanie umowy, po wyłączeniu z niej nieuczciwych postanowień umownych, jest pomyślane jako ochrona interesu konsumenta, wobec czego jeżeli on nie uznaje takiego rozwiązania za korzystne dla niego, to może domagać się unieważnienia umowy kredytowej w całości.

Przyjąć należy więc, że wykładnia zgodna z dokonywaną przez TSUE wykładnią prawa unijnego, powoduje, że umowa zawierająca klauzulę abuzywną w kształcie objętym sporem w niniejszej sprawie będzie uznana za nieważną w całości, chyba że konsument (pозwani) oświadczy wyraźnie (po uświadomieniu skutków każdego z wariantów rozstrzygnięcia), iż wyraża wolę utrzymania umowy w mocy. Oświadczenie zatem ma w swej istocie prawnej walor konwalidujący czynność prawną, a jego brak nakazuje zastosować do umowy kredytu normę art. 58 § 1 k.c. (taki wniosek prawny wynika z wyводу zawartego w cytowanym wyżej uzasadnieniu wyroku SN w sprawie II CSK 483/18, gdzie uwzględniono zarzut naruszenia art. 58 §1 k.c.).

Odnosząc te uwagi do kwestii poddanej pod osąd w niniejszej sprawie, przyjąć należy, że (wobec zaistnienia opisanych wyżej przesłanek skutkujących oceną postanowienia określającego wysokość świadczenia kredytobiorców za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ k.c. oraz wobec znaczenia tych postanowień jako wpływających w sposób istotny na treść obowiązku świadczenia należnego kredytodawcy tytułem zwrotu kredytu) ustalić należało, według opisanych wyżej wzorców czy istnieją przesłanki do utrzymania umowy w mocy z pominięciem tej klauzuli (a zatem z zastosowaniem dla rozliczeń stron wskazanych w cytowanym orzeczeniu SN z dnia 27 listopada 2019 zasad polegających na przyjęciu że skoro kredyt wypłacony został w PLN to zwrotowi podlega suma nominalna tego kredytu oprocentowana zgodnie z umową według stopy zmiennej ustalonej według stawki LIBOR).

W kontekście rozpatrywanej sprawy, kluczowym dla jej rozstrzygnięcia pozostawało również, a na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 listopada 2019 r. (II CSK 483/18, Lex nr 2744159), iż obowiązywanie umowy

w dalszym ciągu, po wyłączeniu z niej nieuczciwych postanowień umownych jest pomyślane jako ochrona interesu konsumenta, skutki ekonomiczne stwierdzenia nieważności umowy mogą być bowiem dla niego dotkliwe.

W tym zakresie decydujące było więc w świetle przedstawionych poglądów judykatury stanowisko kredytobiorców. W okolicznościach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości, że oboje pozwani – reprezentowani przez profesjonalnych pełnomocników – w toku postępowania rozpoznawczego konsekwentnie domagali się uznania spornej umowy za nieważną. W taki sposób (z odwołaniem się do nieuczciwości umowy i abuzywności klauzuli indeksacyjnej) argumentowano w momencie wdania się w spór, a teza o nieważności umowy stawiana była w pierwszym rzędzie dla zaoponowania żądaniom pozwu.

Również w wywiezionych apelacjach i w toku postępowania apelacyjnego (także po poznaniu uzasadnienia w sprawie C- 260/18 pozwani podtrzymywali swoje stanowisko.

Z tego też względu Sąd Apelacyjny uznał, że nie wynika z materiału procesowego, by pozwani żądali utrzymania umowy po wyeliminowaniu klauzuli abuzywnej (ewentualnie zastąpienia klauzuli normą dyspozytywną).

W rezultacie kierując się wyraźnym stanowiskiem pozwanych, wspieranych merytorycznie przez kwalifikowanych pełnomocników procesowych, Sąd Apelacyjny uznał, że zgodne z interesem konsumenta w realiach sprawy jest stwierdzenie nieważności umowy kredytu. Przyjąć bowiem należy, że pozwani mają czytelny obraz własnej sytuacji ekonomicznej i świadomość skutków jakie wiążą się z obowiązkiem zwrotu sumy uzyskanej w wykonaniu umowy według przepisów o nienależnym świadczeniu. Wyrażając swoją wolę brali pod uwagę potencjalne roszczenia banku. Skoro mimo to uznawali, że w ich interesie leży unieważnienie umowy, to ich oświadczenie uznać należy uwzględnić przy rozstrzygnięciu.

Uwzględniając zatem przedstawione wyżej wywody Trybunału zawarte w uzasadnieniu powołanego orzeczenia dla wykładni przepisów prawa krajowego, Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że wobec uznania spornych postanowień za abuzywne (i opisanego ich znaczenia dla określenia świadczeń stron wynikających z umowy) oraz oświadczenia konsumentów poddanego ocenie według opisanych wzorców (akcentujących konieczność wzięcia pod uwagę wyłącznie interesu konsumenta) konieczne stało się przesądzenie na podstawie art. 58 § 1 k.c. (interpretowanego w zgodzie z postanowieniami art. 6 Dyrektywy 93/13/EWG), że umowa kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 2 marca 2007 r. jest nieważna w całości.

Skoro zatem pozwani, reprezentowani przez zawodowych pełnomocników, wyraźnie domagali się uznania umowy za nieważną, to właśnie to stanowisko (oświadczenie) nie pozwala na utrzymanie w mocy umowy z pominięciem uznanej za niedopuszczalną klauzuli waloryzacyjnej. Stąd też bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostają wywody powoda co do możliwości ewentualnego zastosowania przepisów dyspozytywnych i rozważania co do normy która powinna znaleźć zastosowanie w takim przypadku.

Skoro zawarta przez strony procesu umowa uznana została za nieważną, to oczywistym jest, iż strona powodowa nie może dochodzić roszczeń wynikających z tejże umowy, albowiem obowiązek spłaty rat kredytu przez pozwanych nie uaktualnił się. Sankcja nieważności bezwzględnej oznacza, że czynność nie wywołuje żadnych skutków prawnych w sferze cywilnoprawnej, a stan ten ma charakter definitywny, nie podlegający konwalidacji. Innymi słowy stwierdzić należało, że roszczenie powoda konstruowane w oparciu o postanowienia umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 2 marca 2007 r. nie istnieje.

Oznacza to, że powództwo o świadczenie wywodzone z faktu zawarcia przez strony i wykonania przez powoda oraz zaniechania wykonywania przez pozwanego tej umowy musi być uznane za bezzasadne.

Przesądzenie nieważności umowy, pociągające za sobą bezzasadność powództwa powoduje, że zbędne stało się szczegółowe odnośnienie do dalszych argumentów apelujących, dotyczących błędnej oceny materiału dowodowego, w tym w szczególności w zakresie niewykazania przez powoda wysokości wierzytelności wynikającej z umowy kredytowej oraz odwołujących się alternatywnie do innych podstaw prawnych mających uzasadniać bezzasadność powództwa .

Odniesić się należy z kolei do modyfikacji stanowiska procesowego powódki dokonywanej na etapie postępowania odwoławczego

Strona powodowa na stronie 9. pisma z dnia 10 czerwca 2019 r. (k. 894 akt) po raz pierwszy w toku całego procesu, oświadczyła, że „z daleko posuniętej ostrożności procesowej” na wypadek gdyby w ocenie Sądu wyeliminowanie kwestionowanych przez pozwanych postanowień umownych prowadziło do nieważności całej umowy, domaga się „ewentualnie” zasądzenia od pozwanych kwoty 280.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od kwoty 280.000,00 zł, od dnia wniesienia pozwu, do dnia zapłaty, tytułem zwrotu wartości świadczenia nienależnego przekazanego pozwanym przez wierzyciela pierwotnego. Wskazano dalej wyraźnie podstawę prawną tak określonego żądania, odwołując się do treści art. 410 §2 k.c. w zw. z art. 405 k.c.

Zarazem podtrzymano dotychczasowe żądania wywodzone z faktu zawarcia i niewykonania umowy.

Dokonując oceny prawnej tego stanowiska przyjąć należy, że strona powodowa zgłosiła w piśmie z dnia 10 czerwca 2019 żądanie ewentualne (żądanie zasądzenia kwoty tam wskazanej wywodzone z innych przesłanek faktycznych niż żądanie główne). Podstawa faktyczna żądania zgłoszonego w piśmie z dnia 10 czerwca 2019 w istocie wyklucza się z podstawą faktyczną roszczenia dochodzonego pozwem w niniejszej sprawie. Roszczenie o zapłatę będące przedmiotem rozstrzygnięcia przez Sąd Okręgowy opierało się o twierdzenia że doszło do skutecznego zawiązania stosunku prawnego inicjowanego ważną umową kredytu bankowego, a powódka (jej poprzednik prawny) wykonała swoje obowiązki umowne, natomiast pozwani (kredytobiorcy) zaniechali wykonania obowiązku zapłaty rat kredytowych ustalonych zgodnie z umową, co doprowadziło do wypowiedzenia umowy i wymagalności roszczenia o zwrot całej kwoty udzielonego kredytu, której wysokość ustalona została zgodnie przy zastosowaniu klauzuli indeksacyjnej powiększonej o odsetki umowne.

Żądanie zgłoszone w piśmie z 10 czerwca 2020 natomiast oparte jest o twierdzenie, że świadczenie pieniężne spełnione przez poprzednika prawnego powódki na rzecz pozwanych wykonane zostało na podstawie nieważnej umowy. Wobec tego zaktualizowało się prawo do żądania zwrotu tego świadczenia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego akceptuje się (niemające wyrażnej podstawy prawnej w k.p.c.) prawo strony powodowej do konstruowania powództwa polegającego na zgłoszeniu żądań z wnioskiem o ich rozpoznanie ewentualne (w kolejności – „porządku ewentualnym” – wyznaczonej przez powoda). Uzasadniając prawnie dopuszczalność takiej konstrukcji przyjmuje się najczęściej, że powództwo z żądaniem ewentualnym stanowi swoistą postać kumulacji roszczeń i jako takie znajduje swoją podstawę prawną w treści art. 191 k.p.c. (por. np. wywody zawarte w uzasadnieniu uchwały SN z 18.10.2013 r., III CZP 58/13, OSNC 2014, nr 6, poz. 62.). W praktyce nie wyklucza się konstrukcji, w których żądanie główne (w porządku ustalonym we wniosku strony składającej powództwo z żądaniem ewentualnym) opiera się o inną (konkurencyjną lub czy wręcz wykluczającą) podstawę faktyczną, co żądanie ewentualne. Zatem nie można też wykluczyć takiej konstrukcji powództwa z żądaniem ewentualnym, w której (zarówno w ramach roszczenia określanego jako główne – zasadnicze, jak i w przypadku roszczenia poddawanego pod osąd ewentualnie) powód żąda świadczenia pieniężnego o podobnej nawet wartości, jednak opieranego w obu przypadkach o różne (wykluczające się) podstawy faktyczne z wnioskiem o rozpoznanie tych żądań w kolejności określonej wnioskiem (w porządku „ewentualnym”).

Sąd rozpoznaje sprawę w granicach pozwu wytyczanych nie tylko przez treść żądania (petitum) lecz także przez przedstawione dla uzasadnienia tezy o przysługiwaniu prawa objętego żądaniem okoliczności faktyczne (causa petendi).

Jeśli zatem powód opiera pozew o twierdzenie, że zawarł ważną umowę kredytu, której strona przeciwna nie wykonała, w związku z czym doszło do wypowiedzenia umowy i zaktualizowało się prawo powoda do żądania zwrotu udzielonego kredytu wraz z odsetkami kapitałowymi i odsetkami za opóźnienie, to powołana w pozwie podstawa faktyczna powództwa wyznaczała granice rozpoznania. Zmiana granic kognicji ustalonych w pozwie może nastąpić w następstwie zmiany powództwa.

Kształtowanie granic przedmiotowych powództwa należy do kompetencji strony powodowej. Kompetencja ta ma charakter wyłączny (dyskrecjonalny). Zarazem strona powodowa w granicach określonych prawem może dysponować rozszerzeniem procesowym (między innymi) dokonując jego zmiany. Zmiana przedmiotowa dotyczyć może zarówno samego żądania (zmiana ilościowa) jak i jego podstawy faktycznej (causa petendi - zmiana jakościowa).

Granice dopuszczalności zmiany przedmiotowej powództwa określa norma art. 193 §1 k.p.c. Nadto dopuszczalność przedmiotowej zmiany powództwa jest ograniczana między innymi z uwagi na stadium (etap) postępowania w którym miałyby być dokonywana. W niniejszej sprawie zastosowanie ma norma art. 383 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem w postępowaniu apelacyjnym nie można rozszerzyć żądania pozwu ani występować z nowymi roszczeniami. Jednakże w razie zmiany okoliczności można żądać zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się można nadto rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy.

Nie negując prawa do formułowania żądania ewentualnego w kształcie wynikającym z treści pisma z 10 czerwca 2019 stwierdzić jednak należy, że żądanie takie w realiach niniejszej sprawy musi być uznane za zgłoszone z naruszeniem zakazu określonego w art. 383 k.p.c. i jako takie nie podlega rozpoznaniu w niniejszej sprawie.

W judykaturze Sądu Najwyższego bowiem przyjmuje się, że zakaz z art. 383 k.p.c. obejmuje także zmianę podstawy faktycznej dochodzonego roszczenia. W wyroku z 19.12.2007 r., V CSK 301/07, OSNC 2009, nr 2, poz. 33 stwierdzono (odwołując się do wcześniejszego orzecznictwa, że. uregulowana w art. 193 k.p.c. instytucja przedmiotowej zmiany powództwa. polega na zmianie jego istotnych elementów, ale przy założeniu ciągłości postępowania. Zmiana może dotyczyć albo samego żądania, albo jego podstawy faktycznej, czyli okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie, przy czym mogą zachodzić równoczesne zmiany obu tych elementów. Za zmianę powództwa nie można uznać jedynie czynności procesowych polegających na sprostowaniu żądania lub uzupełnieniu podstawy faktycznej. Natomiast są zmianą wszystkie te czynności, które prowadzą do zmiany ilościowej lub jakościowej żądania, a więc wprowadzają nowe żądania, wycofują dotychczasowe, albo w istotny sposób zmieniają podstawę faktyczną, doprowadzając do nowego prawnego uzasadnienia

Przyjmuje się też, że w świetle art. 383 k.p.c. za niedopuszczalną uznać należy dokonaną dopiero w postępowaniu apelacyjnym zmianę żądania pozwu, polegającą na wyekspozowaniu nowego uzasadnienia zgłoszonego żądania wynikającego z powołania się na przesłanki innego przepisu prawa materialnego, wskazanego jako nowa podstawa materialnoprawna dochodzonego roszczenia (wyrok SN z 29.01.2009 r., V CSK 282/08, LEX nr 619665). Jako niedopuszczalną w postępowaniu apelacyjnym zmianę powództwa zakwalifikowano w orzecznictwie także przytoczenie w postępowaniu apelacyjnym innych przepisów prawa materialnego aniżeli dotychczas wskazywanych jako materialnoprawna podstawa żądania i wskazujących na inny stan faktyczny niż ten, na którym oparto żądanie pozwu (cytowany wyrok z 29.01.2009, wyrok SN z dnia 1 kwietnia 2011 III CSK 220/10).

W tym kontekście dokonuje się w judykaturze dystynkcji między zmianą podstawy faktycznej powództwa a sytuacją, w której roszczenie wywodzone z opisanej w pozwie podstawy faktycznej może być kwalifikowane prawnie odmiennie niż wywodzi to powód. Niewątpliwie bowiem Sąd z urzędu stosuje właściwą normę prawa materialnego. Jednak dokonanie właściwej kwalifikacji prawnej odnosi się do określonej przez powoda podstawy faktycznej żądania (por. np. wyrok SN z dnia 23 lipca 2015 I CSK 549/14), zweryfikowanej w wyniku postępowania dowodowego. Jeśli natomiast powód w toku procesu zmienia podstawę faktyczną żądania (domaga się osądzenia nawet takiego samego ilościowo żądania jednak opartego o podstawę faktyczną odmienną czy wręcz wykluczającą zgodność z rzeczywistością pierwotnej podstawy powództwa) to dochodzi do zmiany powództwa . W takiej sytuacji zbadać należy dopuszczalność zmiany powództwa a w przypadku jeśli zmiana ta (np. z uwagi na etap postępowania) była niedopuszczalna, uwzględnienie roszczenia kwalifikowane być musi jako naruszenie art. 321 k.p.c.

Jak wskazano, wystąpienie w toku sporu z (nowym - niezgłoszonym w pozwie) żądaniem ewentualnym oceniać należy przy odpowiednim zastosowaniu przepisów o zmianie (rozszerzeniu) powództwa. Powództwo z żądaniem (żądaniem) ewentualnym bowiem w nauce i orzecznictwie ujmowane jest jako rodzaj przedmiotowej kumulacji roszczeń. Zatem wystąpienie w toku procesu z żądaniem ewentualnym musi być oceniane jako rozszerzenie powództwa z wnioskiem

o rozpoznanie zgłoszonego roszczenia w porządku ewentualnym (na wypadek nieuwzględnienia żądania zgłaszanego pierwotnie).

To zaś powoduje, że zastosowanie znajdować będzie także ograniczenie określone normą art. 383 k.p.c. Jeśli zatem żądanie takie formułowane jest dopiero w toku postępowania apelacyjnego, jego skuteczne poddanie pod osąd będzie wymagało wykazania zmiany okoliczności. Zmiana musi dotyczyć faktów zaistniałych po zamknięciu rozprawy przed Sądem I instancji czyniących nieaktualnym dochodzenie roszczenia w dotychczasowym kształcie. Musi też nastąpić obiektywnie i dotyczyć okoliczności faktycznych lub przepisów. Skutkiem zmiany musi być utrata a etapie postępowania apelacyjnego aktualności żądania, o którym rozstrzygał Sąd I instancji. Celem zaś zmiany jest zapewnienie w takiej sytuacji powodowi udzielenia ochrony adekwatnej do stanu istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy apelacyjnej uzasadniającą żądanie wydania przez sąd II instancji wyroku zasądającego więcej lub inny przedmiot (por. np. T. Ereciński [w:] J. Gudowski, K. Weitz, T. Ereciński, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, wyd. V, Warszawa 2016, art. 383, s. 110 i tam cytowane orzecznictwo).

W świetle art. 383 k.p.c. w zw. z art. 193 k.p.c. przedmiotowa zmiana powództwa jest zatem co do zasady dopuszczalna jedynie w toku postępowania przed sądem I instancji. W przypadku postępowania odwoławczego wystąpić muszą dodatkowe przesłanki dla przyjęcia dopuszczalności tej czynności procesowej. Przesłanki te przedstawić musi powód dążący do zmiany powództwa.

W realiach sprawy powód rozszerzając powództwo o żądanie zgłoszone jako ewentualne nie wskazał na tego rodzaju przesłanki. Sąd odwoławczy nie stwierdził tego rodzaju okoliczności w świetle materiału procesowego. Za zmianę okoliczności w rozumieniu art. 383 k.p.c. nie może być bowiem uznane wydanie orzeczeń w innych (niepowiąanych personalnie lub prejudycjalnie z niniejszą sprawą) sprawach. Rozstrzygnięcia te nie tworzą przecież prawa powszechnie obowiązującego (nie kreują nowego stanu prawnego) a jedynie zmiernają do rozstrzygnięcia sporu prawnego i (pośrednio) są przyczynkiem do ujednoczenia wykładni prawa obowiązującego w chwili zamknięcia rozprawy przed Sądem I instancji (wyjaśnienia wątpliwości prawnych istniejących w praktyce jeszcze przed wydaniem wyroku przez Sąd Okręgowy). Już to czyni niedopuszczalnym konstruowanie na etapie postępowania apelacyjnego żądania ewentualnego „na wypadek” uznania przez sąd odwoławczy za uzasadnioną argumentacji zawartej w apelacji a kwestionującej poprawność oceny umowy kredytu jako ważnej.

Nadto wystąpienie z nowym roszczeniem (poza nieobjętą sporem w niniejszej sprawie sytuacją powództwa o świadczenia powtarzające się) wymaga, by zgłoszone (nowe) żądanie pozostawało w relacji subsydiarności z żądaniem dochodzonym pierwotnie, które (wskutek zmiany okoliczności) utraciło dla powoda znaczenie. Żądanie nowe ma zatem zastąpić żądanie rozstrzygnięte przez Sąd I instancji (verba legis być dochodzone „zamiast” tego żądania).

Nie spełnia tego wymogu zgłoszenie żądania ewentualnego „na wypadek” gdyby Sąd odwoławczy uznał zarzuty apelacji za uzasadnione i przesądził o nieważności umowy. Żądanie pierwotne bowiem nie utraciło dla powoda znaczenia i było podtrzymywane w toku postępowania odwoławczego.

Nie zachodzą więc żadne przesłanki pozwalające na przyjęcie, że zmiana powództwa dokonana w piśmie z dnia 10 czerwca 2019 była dopuszczalna na etapie postępowania apelacyjnego.

Przyjąć należy więc należy, że tego rodzaju zmiana powództwa jako niedopuszczalna w świetle art. 383 k.p.c. nie mogła wywołać skutków procesowoprawnych. Stąd też żądanie ewentualne pozostawić należało bez dalszego biegu.

Sąd pominął wnioski dowodowe składane przez stronę powodową w toku postępowania apelacyjnego. Powód bowiem wnosząc o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego ukierunkował swoją aktywność dowodową na przedstawienie wariantowego wyliczenia stanu zadłużenia pozwanych przy uwzględnieniu różnego rodzaju klauzul waloryzacyjnych. Kwestia ta jednak wobec przesądzenia nieważności umowy i niedopuszczalności rozszerzenia powództwa, nie może być uznana za fakt istotny w świetle art. 227 k.p.c., podlegający dowodowi w niniejszej sprawie. To powodowało

konieczność pominięcia dowodów niezależnie do tego, że strona mogła wnioski swoje formułować jeszcze na etapie postępowania przed Sądem I instancji.

Mając na uwadze wszystko powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, iż oddalił powództwo.

Zmiana orzeczenia co do meritum skutkowałą koniecznością modyfikacji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w pierwszej instancji, o czym orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 4 ust. 1 i ust. 3 w zw. z §8 pkt. 7) obowiązującego w dacie wniesienia pozwu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. poz. 1805). Zasądzona kwota obejmuje w stosunku do obu pozwanych opłatę za pomoc prawną udzieloną z urzędu powiększoną o stosowny podatek VAT.

Zastosowanie w sprawie przepisów poprzednio obowiązujących wynika z treści §22 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 68).

Błędne okazało się stanowisko Sądu I instancji jakoby pełnomocnik pozwanej nie zgłosił żądania zwrotu kosztów procesu od powoda na rzecz pozwanej, a na wypadek przegrania sprawy przyznania mu od Skarbu Państwa wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu (oświadczając, iż koszty te nie zostały w żadnym zakresie poniesione). Uważna analiza pisma procesowego pozwanej z dnia 14 lipca 2017 r. prowadzi do odmiennych wniosków w tym przedmiocie. Co więcej, żądanie zwrotu kosztów procesu zostało podtrzymane przez pełnomocnika reprezentującego pozwaną na rozprawie w dniu 23 lipca 2018 r. Z tego też względu Sąd Apelacyjny rozstrzygnął o żądaniu zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanej – zgodnie z wnioskiem. W tym stanie rzeczy zbędnym stało się odnoszenie do zarzutów pozwanej dotyczących możliwości zgłoszenia wniosku o zwrot kosztów procesu po zamknięciu rozprawy.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi stronę powodową jako przegrywającą spor. Zasądzona na rzecz pozwanych należność obejmowała wynagrodzenie pełnomocników w wysokości stawki minimalnej odpowiedniej do wartości przedmiotu zaskarżenia i zgodnej z § 8 pkt 7 w zw. z §4 ust 1 i ust. 3 oraz § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 68).

Krzysztof Górski Edyta Buczkowska-Żuk Leon Miroszewski